

PROJECT MUSE®

Sex and Drugs before Rock 'n' Roll

Roberts, Benjamin B.

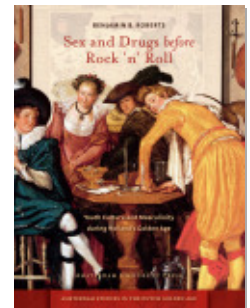
Published by Amsterdam University Press

Roberts, Benjamin B.

Sex and Drugs before Rock 'n' Roll: Youth Culture and Masculinity during Holland's Golden Age.

Amsterdam University Press, 2012.

Project MUSE.muse.jhu.edu/book/66325.

➔ For additional information about this book
<https://muse.jhu.edu/book/66325>

BIBLIOGRAPHY

Sources

Archives

- Gemeente Archief Amsterdam [Municipal Archive of Amsterdam] (abbreviated GAA),
- Doop, Trouw en Begraafboeken [Baptismal, Marriage, and Burial Registers] (abbreviated: DTB).
- Gemeentearchief Delft [Municipal Archive of Delft] (abbreviated GAD)
- Doop, Trouw en Begraafboeken [Baptismal, Marriage, and Burial Registers] (abbreviated: DTB)
 - Rechtljkarchief (Judicial Archive)
 - Crimineelboek (Criminal Books)
- Nationaal Archief [Dutch National Archive in The Hague] (abbreviated NA)
- Vierschaar der universiteit Leiden [Academic Judicial Council]
- Rijksarchief Groningen [State Archive of the province of Groningen] (abbreviation: RAG)
- Academisch Archief [Academic Archive] (abbreviated AA)
- Archieven van de senaat en de faculteiten van de Groningse universiteit [Archive of the Senate and Faculties of the University of Groningen]

Literature

- W. Aglionby, *The Present State of the United Provinces of the Low-Countries; as to the government, laws, forces, riches, manners, customs, revenue, and territory, of the Dutch* (London: John Starkey, 1669).
- S. Ampzing, *Beschryving ende lof der stad Haerlem* (Haarlem: Adriaen Roomen, 1628 [facs. 1974]).
- Anonymous, *Cort ende waerachtich verhael, van 't ghene inde Leydtsche kermis geschiedt is hoe de beroerte begost ende weder gheslist* (Leiden: publisher unknown, 1617).
- Anonymous, *De groote zonden van vuile zelfs-bevleckinge, door jonge en oude, mans- en vrouws persoonen ondekt* (Rotterdam: 1730) (translated from English by I. van Hoden).
- Gulielmus Baudartius, *Memoryen ofte Cort Verhael der Ghedenck-weerdighste soo kerckelijcke als wereltlicke gheschiedenissen van Nederlant* (Arnhem: Jan Jansz., 1624).

- Johan van Beverwijck, *Schat der Gesondheyt met verssen verciert door Heer Jacob Cats* Part II (Dordrecht: Hendrick van Esch, 1636).
- Johan van Beverwijck, *Schat der ongesontheyt ofte genees-konste van de siekten* (Dordrecht: Iasper Gorissz., 1644).
- C.P. Biens, *Handt-boeccken der Christelijcke Gedichten. Sinne-beelden ende liedekens* (Hoorn: Marten Gerbrantsz., 1635 [orig. 1627]).
- Jan Bodecher Benning, *Satyricon in corruptae iuventutis mores corruptos* (Leiden: Johannes Maire, 1631).
- Godefroy Boot, *Eene Burgherlycke Onderrechinghe* (Amsterdam: Jan Evertsz. Cloppenburgh, 1623).
- Jacobus Borstius, *Predicatie van 't langh hair* (Dordrecht: Unknown publisher, 1645).
- J.J. Brasser, *Geschied- en recht-kundige verhandeling van de Week- en Jaar-Markten, en de genaamde kermissen; bijzonderlijk in Zeeland* (Leiden: Pieter Hendrik Trap, 1792).
- G.A. Bredero, *Moortje, waer in hy Terentii Eunuchum, heeft nae-ghevolght* (Amsterdam: Cornelis Lodowijcksz. van der Plasse, 1633 [orig. 1617]).
- Jacob Cats, *Proteus ofte minne-beelden verandert in sinne-beelden* (Rotterdam: Pieter van Waesberge, 1627).
- J. Cats, *Spiegel van den Ouden en Nieuwen Tijd* Part III (Dordrecht: Hendrick van Esch, 1635 [orig. 1632]).
- Culpeper's English Physician: and complete herbal* (London: Green & Co., 1789 [orig. 1653]).
- John Cruso, *Military Instructions for the Cavallrie* (Cambridge: Theatrum Orbis Terrarum Ltd, 1632 [Reprint Amsterdam: Da Capo Press, 1968]).
- Description des Indes Orientales* (1622) [This was published in collaboration with Michel Soly of Paris] (Amsterdam: Manuel Colijn, 1622).
- Ijsbrandt van Diemenbroeck, *Traktaat vande Peste, Tweede Boek* (Middelburg: Pieter van Goetthem, 1671). Original: *Tractatus de Peste Neomagensi* (Nijmegen: 1646).
- Rembert Dodoens, *Cruydt-Boeck* (Leiden: François van Ravelingen, 1608 [orig. 1554]).
- Tobias van Domselaer, *Beschryvinge van Amsterdam, haar eerste oorspronk uyt den buyze der heeren van Aemstel en Aemstellandt* (Amsterdam: Marcus Willemsz. Doornick, 1665).
- Thomas Erpenius, *De Peregrinatione Gallica Utiliter Instituenda Tractatus* (Leiden: Lugduni Batavorum, 1631).
- S. Franck, *Van den Grouwelicken. Laster der Dronckenheyt die in desen tijden, gheweldelijck regneert ...* (Reesz: Derick Wylicks van Santen, 1588).
- Stefano Guazzo, *Van den heuschen burgerlycken ommegangh* (Alkmaar: Jacob de Meester, 1603).
- Jacob van Heemskerck, *Minne-kunst, Minne-baet. Minne-dichten, Mengel-dichten* (Amsterdam: Hessel Gerritsz., 1626).
- J. van Heemskerck, *Batavische Arcadia. Verhaal van een speelreijse* (The Hague: Johan Ykema's Uitgeverij, 1637 [facsimile 1925]).
- F. Esausz. den Heussen, *Den christelijcken jongeling. Dat is. Een stichtelijcke onderwysinge/ hoe de jongelinghen ende alle jonge lieden haer in leven ende wandel hebben christelijck te dragen* (Amsterdam, Abraham van der Burgh, 1657 [orig. 1638]).

- Zacharias Heyns, *Emblemata Moralia. Sinne-beelden, Streckende tot Leere der Zedicheyt* (Rotterdam: Pieter van Waesberge, 1625).
- J. Harmensz. Krul, *Eerlycke Tytkorting. Bestaende in verscheyde Rymen* (Amsterdam: Pieter Jansz. Slyp, 1634).
- M. van der Merwede, *Uyt-beemsen oorlog, ofte Roomse Min-triumfen* (The Hague: Isaac Burghoorn, 1651).
- Hollandts Placaet-boeck. 1580 tot 1645* (Amsterdam: Jan Janssen, 1645).
- Jacobus Hondius, *Swart Register van Duyzent Sonden* (Amsterdam: Gerardus Borstius, 1679).
- P.C. Hooft, *De Hollandsche groet aen den Prinsse van Oranien over de zeghe van den iaere 1629* (Amsterdam: Manuel Colijn, 1630).
- W.D. Hooft, *Heden-daegsche Verloren Soon. Gespeelt op de Amsterdamsche Schouwburgh op Vasten-avond, Anno 1640* (Amsterdam: Nicolaes van Ravensteyn, 1640).
- C. Huygens, *'t Kostelicke Mal* (with introduction by L. Strengholt) (Zutphen: W.J. Thieme & Cie, 1978 [orig. 1622]).
- Levinus Lemnius, *The Touchstone of Complexions Expedient and Profitable for all such as be Desirous and Carefull of their Bodily Health* (translated by Thomas Newton) (London: Elizabeth Alld, 1633 [orig. 1576]).
- P. Leupenius, *De geessel der sonden. Vertoonende het wesen, oorsaken, eigenschappen, en de werkingen der sonden (...)* (Amsterdam: Hendrik Donker, 1651).
- Karel van Mander, *Het schilder-boeck. Waerin voor de leerlustige jeucht den gront der edel vrije schilderkonst in verscheyden deelen wort voor-gedragen* (Amsterdam: Jacob Pietersz van Wachter, 1618).
- Jacobus Marcuszoon, *Deliciae Batavicae [...] quae ad album Studiosorum conficiendum deservire possunt* (Amsterdam: Joannes Janssonius, 1618).
- Fynes Moryson, *Itinerary, containing his ten Yeeres of Travell through the twelve Dominions...* (London: John Beale 1617 [facsimile 1907-1909]).
- J. Neander, *Traicté du Tabac ou Nicotiane, Panacée, Pétun* (Lyon: Barthemy Vincent, 1626).
- Johann Neander, *Tabacologia: hoc est, tabaci seu nicotianae descriptio Medio-Chirurgico-Pharmaceutica* (Leiden: Isaac Elzevier, 1622).
- Opene brieve van sijne Conincklijke Majesteyt in Vranckrijck* (1627).
- Oratie des Coninx van Groot-Brittangien ghedaen 19 Febr. 1624* (1624, Knuttel, 3517) [copy in the library of the University of Amsterdam].
- Crispijn de Passe, *Spieghel der alder-schoonste Cortisanen des Tijts* (Amsterdam: published by the author, 1631).
- Samuel Pepys, *The Diary of Samuel Pepys. A New and Complete Transcription edited by Robert Latham & William Matthews* Vol. 8 1667 (London: Bell, 1972).
- Alessio Piemontese, *De Secreeten* Part II (Amsterdam: Hendrick Laurensz., 1636).
- Dirck Pietersz. Pers, *Bellerophon, of Lust der Wijsheyt* (Amsterdam: Willem van Beaumont, 1664).
- Dirck Pieterz. Pers, *Iconologia, of Uytbeeldinghe des Verstants van Cesare Ripa van Perugien* (Amsterdam: Dirck Pietersz. Pers, 1644).

- D. Pietersz. Pers, *Suyp-stad, of Dronckaerts leven* (with introduction and commentary by J.E. Verlaan & E.K.Grootes) (Culembourg: Tjeenk Willink 1978 [orig. 1628]).
- G.J. Quintijn, *De Hollandsche-Lijs met de Brabandsche Belij* (The Hague: publisher unknown, 1629).
- Lucas Rotgans, *Boere-kermis. Quantum est in rebus vs inane!* (Amsterdam: Samuel Halma, 1708).
- H. Rulant, *Het leerzaam ende Vermakelyk process tusschen drie broeders: den eenen zynde een dronck-aart, den tweeden een Hoereerder, den derden een speelder* (Amsterdam: Wed. van Jacobus van Egmont, 1738 [orig. 1634]).
- H. Rulant, *Satyra of Schimpdicht. Prijsende den Godt Bacchuys, of 't Droncken drincken. Groets-ghewijse ghesonden aen I.D.L. te Dordrecht in't jaer 1618 Wt Amsterdam* (Amsterdam: Cornelis Willemsz. Blau-laken, 1632).
- Claudius Salmasius, *Brief van Cl. Salmasius aen Andream Colvium, over langh hair der mannen ende de lokken der vrouwen* (Dordrecht: Jan Ambrullaert, 1645).
- P. Scriverius, *Saturnalia. Ofte Poetisch Vasten-avond spel. Vervatende het gebruyk ende misbruyk van den Taback* (Haarlem: Adriaen Roman, 1630).
- D. Souterius; *Nuchteren Loth. Dat is, middel om op te staen, uyt de ziel-verderffelijcke sonde van dronkenschap* (Haarlem: Herman Theunisz. Kranepoel, 1623).
- J.J. Starter, *Steek-Boecxken, ofte 't vermaak der jeugdelijker herten* (Amsterdam: S. & W. Koene, 1786 [orig. 1624]).
- Jan Jansz. Starter, *Friesche Lust-Hof. Beplant met verscheyde stichtelyke minne-liedkens, gedichten, en de boertige kluchten* (Amsterdam: Paulus van Ravesteyn, 1621).
- Jan Jansz. Starter, *Boertigheden* (Amsterdam: published by Paulus Aertsz van Ravesteyn for Dirck Pietersz. Voscuyl, 1621).
- Johannes de Swaef, *De Geestelijke Kwekerij. Over de Opvoeding van Kinderen* (Utrecht: De Banier, 1984 [orig. 1621]).
- Jacobus Taurinus, *Cort Verhael van de Grouwelijcke Disordre, onlanghs zoo elders als inzonderheit tot Oudewater ghepleeght byde gene die onder den deckmantel van voor te staen de Oude Ghereformeerde Religie ons lieve Vaderlant zeer schandelijcken beroeren* (Philadelphia, 1618).
- Willem Teellinck, *Den Spieghel der Zedigheyt, Aen de Gemeynte Christi binnen Middelburgh* (Amsterdam: Marten Jansz. Brandt, 1626).
- J. Teerincx, *Den Amsterdamschen Geestelijcken Lust-hof* (Amsterdam: Johannes Iaquet, 1637).
- Jacobus Trigland, *Kerckelycke Geschiedenissen* (Leiden: Adriaen Wyngaerden, 1650).
- Irenæus Poimendander (nom de plume of Godefridus Udemans), *Absaloms-hayr off Discours, daerinne ondersocht wordt/wat daer te houden zy vande wilde vliegende hayr-trossen/of hangende hayr-locken ...* (Dordrecht: François Boels, 1643).
- G. Udemans, *Practijcke, dat is, Werckelijcke oeffeninge van de christelijcke hooft-deugden, gheloove, hoope, ende liefde ...* (Dordrecht: François Boels, 1632).
- G.C. Udemans, *'t Geestelyck Roer Van't Coopmans Schip* (Dordrecht: François Boels, 1655 [orig. 1640]).
- Joannes Uytenbogaert, *Kerckeliicke Historie* (Rotterdam: Joannes Naeranus, 1647).

- Adriaen van de Venne, *Tafereel van de Belacchende-werelt, en des selfs geluckige Eeuw* (The Hague: Adriaen van de Venne, 1635).
- Adriaen van de Venne, *Zeeusche Nachtegael* (Middelburg: Jan Pietersz. van de Venne, 1623).
- R. Visscher, *Sinnepoppen* (Amsterdam: Willem Jansz. Blaeu, 1614).
- G. Voetius, *De dronkenschap: tractaat 'De ebrietate'* (introduction and commentary by W.H. Gispen Jr.) (Hoogeveen: De Slingenberg, 1904 [orig. 1636]).
- G. Voetius, *Inaugurele rede over godzaligheid te verbinden met de wetenschap gehouden aan de Illustre school te Utrecht op de 21ste augustus 1634* (Latijnse tekst opnieuw uitgegeven met Nederlandse vertaling, inleiding en toelichtingen door Dr. Aart de Groot) (Kampen: Kok, 1978).
- J. Vondel, *De Amsteldamsche Hecuba* (Amsterdam: Abraham de Wees, 1647 [orig. 1626]).
- Jan Wagenaar, *Amsterdam in zyne opkomst, aanwas, geschiedenis, enz., IV* (Amsterdam: Isaak Tiron, 1763).
- I.C. Weydstraet & A.E. Drost, *Schoonhoofs Lust-prielken, inhoudende verscheyden Minne-Lietjes als oock andere* (Utrecht, 1624).

Bibliography

- A.J. van der Aa, K.J.R. van Harderwijk & G.D.J. Schotel, *Biographisch Woordenboek der Nederlanden*, Vol XI (Haarlem: Van Brederode, 1865).
- Jaap Evert Abrahamse, *De Grote Uitleg van Amsterdam: Stadsontwikkeling in de zeventiende eeuw* (Bussum: Thoth, 2010).
- P. Ackermann, *Textfunktion und Bild in Genreszenen der niederländischen Graphik des 17. Jahrhunderts* (Alfter: VDG, 1993).
- Mariah Adin, "I shall beat you, so that the Devil shall laugh at it": Children, Violence, and the Courts in New Amsterdam' in: James Marten (ed.), *Children in Colonial America* (New York: New York University Press, 2006), 121-140.
- M. Ahsmann, *Collegia en colleges. Juridisch onderwijs aan de Leidse universiteit 1575-1630* (Groningen: Wolters-Noordhoff, 1990).
- Album Studiosorum Academiae Groninganae* (Groningen: J.B. Wolters, 1915).
- Album Studiosorum Academiae Lugduno Batavae* (The Hague: Martinus Nijhoff, 1875), 147.
- A'dam. Man & Mode* (Exhibition of male fashion in Amsterdam through the centuries in the Amsterdam Museum, 1 October 2010-30 January 2011).
- Sydney Angelo, *The Martial Arts of Renaissance Europe* (New Haven: Yale University Press, 2000).
- Alessandro Arcangeli, *Recreation in the Renaissance: Attitudes Towards Leisure and Pastimes in European Culture, c. 1425-1675* (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2003).
- John E. Archer, 'Under the Cover of Night: Arson and Animal Maiming' in: G.E. Mingay (ed.), *The Unquiet Countryside* (London: Routledge, 1989).
- J.P. Arends, *Algemeene geschiedenis des Vaderlands IV*. (Part 1) (Leiden: P. van Santen, 1877).
- Philippe Ariès, *Centuries of Childhood: A Social History of Family Life* (translation from the French by Robert Baldick) (New York: New York: Vintage Books, 1962 [orig. 1960]).

- Janet Arnold, *Patterns of Fashion. The Cut and Construction of Clothes for Men and Women c. 1560-1620* (London: Drama Publishers, 1985).
- Jon Arrizabalaga, John Henderson & Roger French, *The Great Pox. The French Disease in Renaissance Europe* (New Haven/London: Yale University Press, 1997).
- R. Augustin, *Der Geschmack des Neuen. Das Motiv des Tabakrauchens und seine Modernität in niederländischen Kunst* (Frankfurt am Main: Peter Lang, 1998).
- G.A. Austin, *Alcohol in Western Society from Antiquity to 1800. A Chronological History* (Santa Barbara, CA: Clio Press, 1985).
- M. Baart, 'Een 16de-eeuws leren wambuis naar landsknechten mode' in: R. Kistemaker & M. Jonker (eds.), *De smaak van de elite. Amsterdam in de eeuw van de beeldenstorm* (Amsterdam: De Bataafsche Leeuw, 1986), 68-77.
- Boudewijn Bakker, *Amsterdam en de grachtengordel* (Bussum: Thoth, 2009).
- B. Bakker & H. Leeftang (eds.), *Nederland naar 't Leven. Landschapsprenten uit de Gouden Eeuw* (Zwolle: Waanders, 1993).
- W.J. Baron d'Ablaing van Giessenburg, 'Mechelen en Nassau la Lecq' in: *De Nederlandsche Heraut* 7 (1892): 153-179.
- David Beck, *Spiegel van mijn Leven: Een Haagse Dagboek uit 1624* (with an introduction and notes from Sv. E. Veldhuijzen) (Hilversum: Verloren, 1993).
- Henk Becker, *Generations en hun Kansen* (Amsterdam: Meulenhoff, 1992).
- M. Bennett, 'Military Masculinity in England and Northern France c. 1050-c. 1225' in: D.M. Hadley (ed.), *Masculinity in Medieval Europe* (London: Longman, 1999).
- W. Bergsma, *Tussen Gideonsbende en publieke kerk. Een studie over het gereformeerd protestantisme in Friesland, 1580-1650* (Hilversum: Verloren, 1999).
- Kees Bertels, 'Gezinsgeschiedenis' in: *Jeugd en Samenleving* (1976): 754-774.
- G.H. Betz, *Het Haagsche Leven in de Tweede Helft der Zeventiende Eeuw* (The Hague: Martinus Nijhoff, 1900).
- M. Bianchi, 'Consuming Novelty: Strategies for Producing Novelty in Consumption' in: *Journal of Medieval and Early Modern Studies* 28 (1998): 3-18.
- Pieter Biesboer & Martina Sitt (eds.), *Satire en Vermaak. Schilderkunst in de 17e eeuw. Het genrestuk van Frans Hals en zijn tijdgenoten 1610-1670* (Zwolle: Waanders, 2003).
- W.J.J.C. Bijleveld, 'De Prins van Polen' in: *Leids Jaarboekje* 36 (1944): 147-157.
- Claude Blair, *European Armour circa 1066 to circa 1700* (London: B.T. Batsford, 1958).
- Y. Bleyerveld, 'Chaste, obedient and devout: Biblical women as patterns of female virtue in Netherlandish and German graphic art, ca. 1500-1750' in: *Simiolus. Netherlands quarterly for the history of art* 28 (2000-2001): 219-250.
- Y. Bleyerveld, *Hoe bedrieglijk dat die vrouwen zijn. Vrouwenlisten in de beelden kunst in de Nederlanden circa 1350-1650* (Leiden: Primavera, 2000).
- Y. Bleyerveld, "'Tevreden met een luttel". Opvattingen over vrouwelijke matigheid en gulzigheid (1500-1700)' in: *Jaarboek voor vrouwengeschiedenis* 19 (1999): 51-72.

- Wim Blockmans, *Metropolen aan de Noordzee. De geschiedenis van Nederland, 1100-1560* (Amsterdam: Bert Bakker, 2010).
- C. Boerdam, 'Ongehuwd moederschap als sociaal verschijnsel. Casus: Rotterdam op het eind van de achttiende eeuw' in: *Tijdschrift voor Geschiedenis* 98 (1985): 157-175.
- L. Bogaers, 'Een kwestie van macht? De relatie tussen de wetgeving op het openbaar gedrag en de ontwikkeling van de Utrechtse stadssamenleving in de zestiende en zeventiende eeuw' *Volkskundig Bulletin* 11 (1985): 102-126.
- Cees de Bondt, *Heeft yemant lust met bal, of met reket te spelen...?' Tennis in Nederland tussen 1500 en 1800* (Hilversum: Verloren, 1993).
- H.A. van der Borg, *Vroedvrouwen: Beeld en beroep. Ontwikkelingen in het vroedvrouwschap in Leiden, Arnhem, 's-Hertogenbosch en Leeuwarden, 1650-1865* (Wageningen: Wageningen Academic Press, 1992).
- E. Borger, *Geschilderde Wachtlokalen. De Hollandse Kortegaard uit de Gouden Eeuw* (Zwolle: Waanders, 1996).
- H.A. Bosman-Jelgersma, 'De lotgevallen van een apothekersleerling in het 17de-eeuwse Leiden' in: *Leids Jaarboekje* 79 (1987): 62-79.
- H. Bots, I. Matthey & M. Meyer, 'Noordbrabantse studenten, 1550-1750' in: *Bijdragen tot de geschiedenis van het Zuiden van Nederland* 44 (Tilburg: Contact, 1979).
- Joh. C. Breen, 'Een barbierswinkel in 1669' in: *Achttiende jaarboek van het genootschap Amstelodamum* (1920): 1-7.
- William Brereton, *Travels in Holland, the United Provinces, England, Scotland and Ireland* (London: The Chetham Society, 1844).
- J. Briels, *De zuidnederlandse immigratie 1572-1630* (Haarlem: Fibula-Van Dishoeck, 1978).
- P. van den Brink, 'Verpozing en vertier voor Haarlemmers en passanten' in: J.J. Temminck, N. Brink et al. (eds.), *Haarlemmerhout 400 jaar: 'Mooier is de wereld nergens'* (Haarlem: Schuyt & Co., 1984), 89-96.
- Pascal Brioiest et al., *Croiser le fer. Violence et culture de l'épée dans la France modern, 16e-18e siècle* (Seyssel: Champ Vallon, 2002).
- G.A. Brongers, *Nicotiana Tabacum. The History of Tobacco and Tobacco Smoking in the Netherlands* (Amsterdam: H.J.W. Brechts Uitgeversmaatschappij, 1964).
- J. de Bruijn, *Plakkaten van stad en lande. Overzicht van Groningse rechtsvoorschriften in de periode 1594-1795* (Groningen: Nederlands Agronomisch-historisch Instituut, 1983).
- J. Buisman, *Duizend jaar weer, wind en water in de Lage Landen* (Franeker: Van Wijnen, 2000).
- W.C.J. Buitendijk, 'Starter en Amsterdam' in: *It Beaken* 15 (1953): 200-210.
- W.J.C. Buitendijk, 'Het zedelijk en godsdienstig leven van J.J. Starter' in: *Tijdschrift voor Nederlandsche Taal en Letterkunde* 70 (1952): 105-146.
- Kenneth Burke, *Language as Symbolic Action. Essays on Life, Literature, and Method* (Berkeley: University of California Press, 1966).
- Peter Burke, 'Viewpoint: The Invention of Leisure in Early Modern Europe' in: *Past & Present* 146 (1995): 136-150.

- Nils Büttner, *Herr P.P. Rubens: Von der Kunst, berühmt zu werden* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2006).
- J. Cadden, *Meanings of Sex Difference in the Middle Ages: Medicine, Science, and Culture* (Cambridge: Cambridge University Press, 1993).
- Robert C. Cafritz (ed.), *Places of Delight. The Pastoral Landscape* (Washington DC, Phillips Collections, 1988).
- E.B. O'Callaghan, *History of New Netherland* Vol. I. (New York: Appleton, 1846).
- Piero Camporesi, *Bread of Dreams. Food and Fantasy in Early Modern Europe* (Cambridge: Polity Press, 1989).
- Stuart Carroll, *Blood and Violence in Early Modern France* (Oxford: Oxford University Press, 2006).
- John M. Coates & Joe Herbert, 'Endogenous steroids and financial risk taking on a London trading floor' in: *Proceedings of the National Academy of Sciences* 105 (2008): 6167-6172.
- M. Cobb, *Generation. The Seventeenth-Century Scientists who unraveled the Secrets of Sex, Life, and Growth* (New York: Bloomsbury, 2006).
- Sjoukje Colenbrander, *Zolang de weefkunst bloeit. Zijdeweverijen in Amsterdam en Haarlem 1585-1750* (Amsterdam: Dissertation University of Amsterdam, 2010).
- D.W. Conroy, *The Public Houses. Drink and the Revolution of Authority in Colonial Massachusetts* (Chapel Hill: University of North Carolina Press, 1995).
- Christopher Corley, 'On the Threshold: Youth as Arbiters of Urban Space in Early Modern France' in: *Journal of Social History* 43 (2009): 139-156.
- Richard Corson, *Fashions in Hair. The First Five Thousand Years* (London: Peter Owen, 1965).
- Louis Crompton, *Homosexuality and Civilization* (Cambridge, Mass.; Belknap Press of Harvard University Press, 2003).
- Eveline Crone, *Het puberend brein. Over de ontwikkeling van de hersenen in de unieke periode van de adolescentie* (Amsterdam: Bert Bakker, 2009).
- E.A. Crone & M.W. van der Molen, 'Developmental changes in real-life decision-making: Performance on a gambling task previously shown to depend on the ventromedial prefrontal cortex' in: *Developmental Neuropsychology* 25 (2004): 251-279.
- Andrew Cunningham & Ole Peter Grell, *The Four Horsemen of the Apocalypse. Religion, War, Famine and Death in Reformation Europe* (Cambridge: Cambridge University Press, 2000).
- M. Daem, *Van baardemaker tot barbier. Gentse chirurgijn-barbiers* (Brussels: Aurelia Books, 1976).
- Katrien A.L. Daemen-De Gelder, 'H. Damman and the Emblems in Dirck Pietersz Pers's *Bel-lerophon* (Amsterdam, 1614)' in: J. Manning, Karel Porteman & M. van Vaeck (eds.), *The Emblem Tradition and the Low Countries* (Turnhout: Brepols, 1999), 157-176.
- J.L. van Dalen, 'Matthijs van de Merwede. Heer van Clootwijk' in: *Oud-Holland* 18 (1900): 95-III.
- Lea Dasberg, *Grootbrengen door kleinhouden als historisch verschijnsel* (Meppel: Boom, 1975), 28-44.

- Karel Davids, 'Technological change and the economic expansion of the Dutch Republic, 1580-1680' in: Karel Davids & Leo Noordegraaf (eds.), *The Dutch Economy in the Golden Age*, 79-105.
- Karel Davids, 'Maritime Labour in the Netherlands, 1570-1870' in: Paul van Royen, Jaap Bruijn & Jan Lucassen (eds.), *'Those Emblems of Hell'? European Sailors and the Maritime Labour Market, 1570-1870* (St. John's, Newfoundland: International Maritime Economic Association, 1997), 41-71.
- John Dehé, *'Een slaafsch en ongezondbedrijf'. De geschiedenis van het openbaar vervoer in Waterland, 1630-1880* (Hilversum: Verloren, 2005).
- Jeroen J.H. Dekker & Leendert F. Groenendijk, 'Philippe Ariès' ontdekking van het kind: Een terugblik na vijftig jaar' in: *Pedagogiek* 31 (2011): 199-215.
- Jeroen J.H. Dekker, *Educational Ambitions in History. Childhood and Education in an Expanding Educational Space from the Seventeenth to the Twentieth Century* (Frankfurt am Main: Peter Lang, 2010).
- Jeroen J.H. Dekker, *Het verlangen naar opvoeden. Over de groei van de pedagogische ruimte in Nederland sinds de Gouden Eeuw tot omstreeks 1900* (Amsterdam: Bert Bakker, 2006).
- Jeroen Dekker, Leendert Groenendijk & Johan Verberckmoes, 'Proudly Raising Vulnerable Youngsters. The Scope for Education in the Netherlands' in: Jan Baptist Bedaux & Rudi Ekkart (eds.), *Pride and Joy. Children's Portraits in the Netherlands 1500-1700* (Amsterdam: Ludion, 2000), 43-60.
- R.M. Dekker, 'Sexuality, Elites, and Court Life in the late Seventeenth Century: The diaries of Constantijn Huygens Jr.' in: *Eighteenth Century Life* 23 (1999): 94-109.
- R. Dekker, *Lachen in de Gouden Eeuw. Een geschiedenis van de Nederlandse humor* (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1997).
- R. Dekker, *Uit de schaduw in 't grote licht. Kinderen in egodocumenten van de Gouden Eeuw tot de Romantiek* (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1995).
- R.M. Dekker & L.C. van de Pol, *The Tradition of Female Transvestism in Early Modern Europe* (Basingstoke: Macmillan, 1989).
- R. Dekker, 'De Boterkrijg van 1624' in: *Haerlem Jaarboek 1983* (1984): 18-28.
- Rudolf M. Dekker, *Holland in beroering. Oproeren in de 17de en 18de Eeuw* (Baarn: Amboboeken, 1982).
- Den rechten weg nae 't Gast-huys met die by wegghen ende toe paden die daer leyden tot den Broodt-sack*, reprinted in *Veelderhande Geneuchlijcke Dichten, Tafelspelen ende Refereynen* (Leiden: E.J. Brill, 1899).
- A.Th. van Deursen, *Plain Lives in a Golden Age. Popular Culture, Religion and Society in Seventeenth-Century Holland* (Cambridge: Cambridge University Press 1991).
- A.Th. van Deursen, *Bavianen en slijkgeuzen. Kerk en kerkvolk ten tijde van Maurits en Oldenbarnevelt* (Franeker: Van Wijnen, 1991 [orig. 1974]).
- Hester C. Dibbits, *Vertrouwd bezit. Materiële cultuur in Doesburg en Maassluis 1650-1800* (Amsterdam: Vrije Universiteit Pers, 1998).
- G.C.M. van Dijck, *De Bossche Optimaten. Geschiedenis van de Illustrere Lieve Vrouwebroederschap te 's-Hertogenbosch, 1318-1973* (Tilburg: Stichting Zuidelijk Historisch Contact, 1973).

- I. van Dijk, *Academia Groningana 1614-1914: Gedenkboek ter gelegenheid van het derde eeuwfeest der Universiteit te Groningen* (Groningen: Noordhoff, 1914).
- J.G. van Dillen, *Bronnen tot de geschiedenis van het bedrijfsleven en het gildewezen van Amsterdam* Vol. III (1633-1674) (The Hague: Nijhoff, 1974).
- R.E. van Dithuizen, *Oranje-Nassau. Een biografische woordenboek* (Haarlem: Becht, 1992).
- Arjan van Dixhoorn, 'Chambers of Rhetoric: Performative Culture and Literary Sociability in the Early Modern Northern Netherlands' in: Arjan van Dixhoorn & Susie Speakman Sutch (eds.), *The Reach of the Republic of Letters. Literary and Learned Societies in late Medieval and Early Modern Europe* Vol. I (Leiden: Brill, 2008).
- Arjan van Dixhoorn, *Lustige Geesten. Rederijkers en hun kamers in het publieke leven van de Noordelijke Nederlanden in de vijftiende, zestiende en zeventiende eeuw* (Amsterdam: Vrije Universiteit Pers, 2004).
- J. Doorn, *Mary Stuart (1631-1660). Een omstreden prinses van Oranje* (Zaltbommel: Europese Bibliotheek, 1966).
- G. Dorren, *Eenheid en verscheidenheid. De burgers van Haarlem in de Gouden Eeuw* (Amsterdam: Prometheus & Bert Bakker, 2001).
- Lène Dresen-Coenders & Jan van Haaren, 'Ontmoetingsplaatsen van vrijers en vrijsters' in: Petra van Boheemen et al. (eds.), *Kent, en versint. Eer datje mint. Vrijen en trouwen 1500-1800* (Zwolle: Waanders, 1989).
- J. Duinkerken, 'De plaats van de Gelderse Universiteit in de Harderwijkse samenleving' in: J.A.H. Bots, M. Evers, W.Th.M. Frijhoff et al. (eds.), *Het Gelders Athene. Bijdragen tot de geschiedenis van de Gelderse universiteit in Harderwijk (1648-1811)* (Hilversum: Verloren, 2000), 37-49.
- J. Dworkin, 'Risk taking as developmentally appropriate experimentation for college students' in: *Journal of Adolescent Research* 20 (2005): 219-241.
- I.H. van Eeghen, 'Magdalena Stockmans' in: *Amstelodamum* 41 (1954): 137-141.
- I.H. van Eeghen, *De Gilden* (Bussum: C.A.J. van Dishoeck, 1965).
- A. Eekhof, "'Tegen vegten, kwetsen ende mestrekken": Bijdrage tot de kennis der zeventiende-eeuwsche volkszedes' in: *Nederlandsch Archief voor Kerkgeschiedenis* 7 (1910): 73-83.
- Florike Egmond, 'Pijn, straf, ontleding en infamie. Lichaamsaantasting in het vroegmoderne strafrecht en anatomisch onderwijs' in: A.J. Gelderblom & H. Hendrix (eds.), *Grenzen van het lichaam* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1999), 25-45.
- F. Egmond, 'Onderwerelden: Marginaliteit en misdaad in de Republiek' in: P. ter Boekhorst, P. Burke & W. Frijhoff (eds.), *Cultuur en maatschappij in Nederland 1500-1800. Een historisch-antropologisch perspectief* (Meppel: Boom, 1992).
- Rudi Ekkart & Quentin Buvelot, *Dutch Portraits. The Age of Rembrandt and Frans Hals* (Zwolle: Waanders, 2007).
- A. Roger Ekirch, *At Day's Close. Night in Times Past* (New York: W.W. Norton & Company, 2005).
- P.J.C. Elema, 'De mimorie van Lucas van Hulst' in: *De Nederlandsche Leeuw* 123 (2006): 77-89.

- J.E. Elias, *De vroedschap van Amsterdam 1578-1795 I* (Haarlem: Vincent Loosjes, 1903-1905), 191-199.
- Norbert Elias, *The Civilizing Process: Sociogenetic and Psychogenetic Investigations* (trans. Edmund Jephcott (Oxford: Oxford University Press, 2000 [orig. 1939])).
- Norbert Elias, 'An Essay on Sport and Violence' in: Norbert Elias & Eric Dunning (eds.), *Quest for Excitement. Sport and Leisure in the Civilizationprocess* (Oxford: Basil Blackwell, 1986).
- P.C. Emmer, *The Dutch in the Atlantic Economy, 1580-1880: Trade, Slavery, and Emancipation* (Aldershot: Ashgate, 1998).
- M. Engels, 'Een tuchtqwestie aan de Franeker universiteit, 1627-1629' in: *De Vrije Fries* (1978): 101-109.
- S.R. Epstein, Maarten Prak et al. (eds.), *Guilds, Innovation, and the European Economy, 1400-1800* (Cambridge: Cambridge University Press, 2008).
- R.B. Evenhuis, *Ook dat was Amsterdam. I. De kerk der hervorming in de Gouden Eeuw* (Amsterdam: W. ten Have, 1965).
- John Exalto, *Gereformeerde Heiligen. De religieuze exempeltraditie in vroegmoderne Nederland* (Nijmegen: Uitgeverij Vantilt, 2005).
- J. Exalto, 'Het goede voorbeeld. Zeventiende-eeuwse jeugdcultuur en het exempel in de gereformeerde opvoeding' in: L.F. Groenendijk & B.B. Roberts (eds.), *Losbandige jeugd. Jongeren en moraal in de Nederlanden tijdens de late middeleeuwen en vroegmoderne tijd* (Hilversum: Verloren, 2004), 73-93.
- J. Fabricius, *Syphilis in Shakespeare's England* (London & Bristol, Pa: Jessica Kingsley Publishers, 1994).
- W.A. Fasel Kampen, 'Die Schlesier an der Universität Leiden im 17. Jahrhundert' in: *Jahrbuch der Schlesischen Friedrich-Wilhelms Universität* 6 (1961): 331-350.
- Enrique Fernández, *Pornoboscodidascalus Latinus (1624). Kaspar Barth's Neo-Latin Translation of Celestina* (Chapel Hill: North Carolina Studies in the Romance Languages and Literatures, 2006).
- Will Fisher, *Materializing Gender in Early Modern Literature and Culture* (Cambridge: Cambridge University Press, 2006).
- Will Fisher, 'The Renaissance Beard: Masculinity in Early Modern England' in: *Renaissance Quarterly* 54 (2001): 155-187.
- J.L. Flandrin, *Sex in the Western World. The Development of Attitudes and Behavior* (Philadelphia: Harwood Academic Publishers, 1991).
- Willi Flemming, *Andreas Gryphius* (Stuttgart: Kohlhammer, 1965).
- H. de la Fontaine Verwey, *In en om de 'Vergulde Sonnewyser'* (Amsterdam: Israel, 1979), 129-164.
- H. Florijn, 'Iets over de haardracht en de kleding van predikanten in de 16^e, 17^e en 18^e eeuw' in: W.M. den Hertog (ed.), *100 Portretten van Godgeleerden in Nederland in de 16^e, 17^e en 18^e eeuw* (Houten/Utrecht: Den Hertog, 1982).
- R. Floud, 'The Heights of Europeans since 1750: A New Source for European Economic His-

- tory' in: J. Komlos (ed.), *Stature, Living Standards, and Economic Development. Essays in Anthropometric History* (Chicago: Chicago University Press, 1994), 9-24.
- Patricia Fortini Brown, 'Behind the Walls: The Material Cultural of Venetian Elites' in: John Martin & Dennis Romano (eds.), *Venice Reconsidered. The History and Civilization of an Italian City-State 1297-1797* (Baltimore: John Hopkins University Press, 2000), 295-338.
- Elizabeth Foyster, 'Boys Will Be Boys? Manhood and Aggression, 1660-1800' in: T. Hitchcock & M. Cohen (eds.), *English Masculinities 1660-1800* (London & New York; Longman, 1999), 151-166.
- W.E. Franits, *Paragons of Virtue. Women and Domesticity in Seventeenth-Century Dutch Art* (Cambridge: Cambridge University Press, 1993).
- W. Franits, 'The Pursuit of Love. The Theme of the Hunting Party at Rest in Seventeenth-Century Dutch Art' in: *Konsthistorik Tidskrift 4* (1992): 106-115.
- A. Frank-van Westrienen, *De Grootte Tour. Tekeningen van de educatiereis der Nederlanders in de zeventiende eeuw* (Amsterdam: Noord-Hollandische Uitgeversmaatschappij, 1983).
- M. Frank, 'Trunkene Männer und nüchterne Frauen. Zur Gefährdung von Geschlechterrollen durch Alkohol in der Frühen Neuzeit' in: M. Dinges (ed.), *Hausväter, Priester, Kastraten. Zur Konstruktion von Männerlichkeit in Spätmittelalter und Frühen Neuzeit* (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1998), 187-212.
- J.G. Frederiks & P.J. Frederiks, *Kobier van den tweehondersten penning voor Amsterdam en onderhoorige plaatsen* (Amsterdam: Ten Brink & De Vries, 1890).
- Ute Frevert, 'The Taming of the Noble Ruffian: Male Violence and Dueling in Early Modern and Modern Germany' in: Pieter Spierenburg (ed.), *Men and Violence. Gender, Honor, and Rituals in Modern Europe and America* (Columbus: Ohio State University Press, 1998), 37-63.
- David M. Friedman, *A Mind of Its Own. A Cultural History of the Penis* (New York: The Free Press, 2001).
- Willem Frijhoff, 'Historian's Discovery of Childhood' in: *Paedagogica Historica 48* (2012): 11-29.
- Willem Frijhoff, *Meertaligheid in de Gouden Eeuw. Een verkenning* (Amsterdam: KNAW Press, 2010).
- Willem Frijhoff, 'How Plural Were the Religious Worlds in Europe? Critical Reflections from the Netherlandic Experience' in: C. Scott Dixon, Dagmar Freist & Mark Greengrass (eds.), *Living with Religious Diversity in Early-Modern Europe* (Surrey: Ashgate, 2009), 21-52.
- W. Frijhoff, 'De natie op stap? Nederlanders in Parijs in koning Lodewijks tijd' in: *De Negentiende Eeuw 30* (2006): 255-272.
- Willem Frijhoff, 'Éducation, savoir, compétence. Les transformations du Grand Tour dans les Provinces-Unies à l'époque moderne' in: Rainer Babel & Werner Paravicini (eds.), *Grand Tour. Adeliges Reisen und europäische Kultur vom 14. bis 18. Jahrhundert. Akten der internationalen Kolloquien in der Villa Vigoni 1999 und in Deutschen Historischen Institut Paris 2000* (Ostfildern: Jan Thorbecke Verlag, 2005), 609-635.
- Willem Frijhoff, 'Neglected Networks: Director Willem Kieft (1602-1647) and his Dutch Relatives' in: Joyce D. Goodfriend (ed.), *Revisiting New Netherland. Perspectives on Early Dutch America* (Leiden/Boston: Brill, 2005): 149-204.

- Willem Frijhoff, 'L'École illustre' in: Guillaume van Gemert, Frans Korsten, Pieter Rietbergen & Jan de Vet (eds.), *Orbis doctus, 1500-1850* (Amsterdam/Utrecht: APA-Holland Universiteits Pers, 2005), 67-88.
- Willem Frijhoff & Marijke Spies, *Dutch Culture in European Perspective: 1650, Hard-Won Unity* (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2004).
- W. Frijhoff, 'Burgerlijk dichtplezier in 1650?' in: *Spiegel der Letteren. Tijdschrift voor Nederlandse Literatuurgeschiedenis en voor Literatuurwetenschap* 43 (2001): 248-269.
- W.Th.M. Frijhoff, 'De betekenis van de Harderwijkse universiteit in nationaal perspectief' in: J.A.H. Bots, M. Evers, W.Th.M. Frijhoff et al. (eds.), *Het Gelders Athene. Bijdragen tot de geschiedenis van de Gelderse universiteit in Harderwijk (1648-1811)* (Hilversum: Verloren, 2000).
- Willem Frijhoff, 'What is an early modern university? The conflict between Leiden and Amsterdam in 1631' in: Helga Robinson-Hammerstein (ed.), *European Universities in the Age of Reformation and Counter Reformation* (Dublin: Four Courts Press, 1998), 149-168.
- W. Frijhoff, *Heiligen, idolen, iconen* (Nijmegen: Sun, 1998).
- Willem Frijhoff, *Wegen van Evert Willemsz. Een Hollands Weeskind op zoek naar zichzelf* (Nijmegen: Sun, 1995).
- Willem Th. M. Frijhoff, 'Gods gave afgewezen. Op zoek naar genezing van de pest: Nijmegen, 1635-1636' in: *Volkskundig Bulletin* 17 (1991): 143-171.
- Willem Frijhoff et al. (eds.), *Tempel van hovaardij. Zes eeuwen Stedelijk Gymnasium Haarlem* (Haarlem: De Vrieseborch, 1990).
- W.Th.M. Frijhoff, 'Pieter de la Courts reisjournaal (1641-1643) als ego-document' in: M.W. Blom & I. Wildenburg (eds.), *Pieter de la Court in zijn tijd (1618-1685). Aspecten van een veelzijdig publicist* (Amsterdam/Maarssen: APA-Holland University Press, 1986), 11-64.
- W.Th.M. Frijhoff, 'Hoger onderwijs als inzet van stedelijke naijver in de vroegmoderne tijd' in: P.B.M. Blaas & J. van Herwaarden (eds.), *Stedelijke Naijver. De betekenis van interstedelijke conflicten in de geschiedenis. Enige beschouwingen en case-studies* (The Hague: VUGA, 1986), 82-127.
- W.T.M. Frijhoff, *La Société néerlandaise et ses gradués, 1575-1814: une recherche sérielle sur le statut des intellectuels* (Amsterdam: APA, 1981).
- Marian Füssel, 'Riten der Gewalt. Zur Geschichte der akademischen Deposition und des Penalismus in der frühen Neuzeit' in: *Zeitschrift für Historische Forschung* 32 (2005): 605-648.
- Ivan Gaskell, 'Tobacco, Social Deviance and Dutch Art in the Seventeenth Century' in: H. Bock & T.W. Gaehtgens (eds.), *Holländische Genremalerei im 17. Jahrhundert Symposium Berlin 1984* (Berlin: Mann, 1987).
- Iain Gately, *La Diva Nicotina. The Story of How Tobacco Seduced the World* (London: Simon & Schuster, 2001).
- Xiaojia Ge, Misaki N. Natsuaki, Jenae M. Neiderhiser & David Reiss, 'Genetic and Environmental Influences on Pubertal Timing: Results From Two National Sibling Studies' in: *Journal of Research on Adolescence* 17 (2007): 767-788.
- H.A. Enno van Gelder, *Memorien en adviezen van P.C. Hooft I* (Utrecht: Kemink, 1925).

- R. van Gelder, *Het Oost-Indisch Avontuur. Duitsers in dienst van de VOC* (Nijmegen: Sun, 1997).
- R. van Gelder, 'Noodzaak of nieuwsgierigheid. Reismotieven van Oostindiëgangers in de zeventiende en achttiende eeuw' in: *Indische Letteren* 8 (1993): 51-60.
- Arnold van Gennep, *The Rites of Passage* (London: Routledge/Kegan Paul, 1960/1977).
- Judith van Gent, *Bartholomeus van der Helst (circa 1613-1670): Een studie naar zijn leven en zijn werk* (Zwolle: Waanders, 2011).
- G.J. Giles, 'Temperance Before the Temperance Movements: Some Examples from Eighteenth-Century Children's Literature in England and Germany' in: *History of Education* 20 (1991): 295-305.
- S. Gilman, *Sexuality. An Illustrated History Representing the Sexual in Medicine and Culture from Middle Ages to the Age of Aids* (New York: John Wiley & Sons, 1989).
- Louise Godard de Donville, *Signification de la mode sous Louis XIII* (Aix-en-Provence: Édisud, 1978).
- Ronald de Graaf, *Oorlog, mijn arme schapen. Een andere kijk op de Tachtigjarige Oorlog 1565-1648* (Franeker: Van Wijnen, 2004).
- B.S. Gregory, *Salvation at the Stake. Christian Martyrdom in Early Modern Europe* (Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1999).
- P. Griffiths, 'Meanings of Nightwalking in Early Modern England' in: *The Seventeenth Century* 13 (1998): 212-238.
- Paul Griffiths, *Youth and Authority: Formative Experiences in England 1560-1640* (Oxford: Clarendon Press, 1996).
- Louis Grijp, 'Muziek en literatuur in de Gouden Eeuw' in: L.P. Grijp et al. (eds.), *Een muziekgeschiedenis der Nederlanden* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2001), 245-254.
- L.P. Grijp, 'Voer voor zanggrage kropjes' in: T. Bijvoet (ed.) *Bladeren in andermans hoofd: Over lezers en leescultuur* (Nijmegen: Sun, 1996), 99-105.
- L.P. Grijp, 'Van geuzenlied tot Gedenck-clanck. Eerste deel: Het geuzenlied in de Gouden Eeuw' in: *De Zeventiende Eeuw* 10 (1994): 118-132.
- L.P. Grijp, 'Local songs books in the Golden Age' in: *Canadian Journal of Netherlandic Studies* 14 (1993): 76-83
- L.P. Grijp, 'De Rotterdamsche Faem-Bazuyn. De lokale dimensie van liedboeken uit de Gouden Eeuw' in: *Volkskundig Bulletin* 18 (1992): 23-78.
- Leendert F. Groenendijk, Fred A. van Lieburg & John Exalto, 'Away With All my Pleasant Things in the World...': Model Death-bed Accounts of Two Young Victims of the Plague of 1664 in the Dutch Town of Leyden' in: *Paedagogica Historica* (2009): 1-18.
- L.F. Groenendijk, 'Kansspelen in het ethische discours van gereformeerde theologen in de Noordelijke Nederlanden' in: *De Zeventiende Eeuw* 15 (1999): 74-85.
- L. Groenendijk & G. Boone, 'The Dutch Calvinist Moral Offensive and the Colonial Training of Sailors and Tradesmen, 1595-1790' in: A. Novoa, M. Depaepe & E.V. Johanningmeier (eds.), *The Colonial Experience in Education. Historical Issues and Perspectives* (Ghent: special series of *Paedagogica Historica*, 1995), 95-114.

- L.F. Groenendijk & F.A. van Lieburg, *Voor Edeler Staat Geschapen: Levens- en Sterfbedbeschrijvingen van Gereformeerde Kinderen en Jeugdigen uit de 17de en 18 Eeuw* (Leiden: Groen, 1991).
- L.F. Groenendijk, 'Pietistische vademecums voor zeevarenden' in: *Documentatieblad Nadere Reformatie 11* (1987): 126-139.
- Irene Groeneweg, 'Regenten in het zwart: Vroom of deftig?' in: R. Falkenburg et al. (ed.), *Beeld en zelfbeeld in de Nederlandse kunst, 1550-1750* (Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek, 1995), 199-251.
- P.L.M. Grootens, *Dominicus Baudius. Een levensschets uit het Leidse humanistenmilieu 1561-1613* (Nijmegen/Utrecht: Dekker & Van der Vegt, 1942).
- E.K. Grootes, 'Nuttige lessen voor jongeren. Cornelis Pietersz. Biens (1590/95-1645) en de gereformeerde jeugd' in: *Literatuur 17* (2000): 152-158.
- E.K. Grootes, *G.A. Bredero's Moortje en Spaanschen Brabander* (Amsterdam, Delta, Athenaeum, Polak & Van Genneep, 1999).
- E.K. Grootes, 'Liedjes over de Tachtigjarige Oorlog in andere bundels dan het Geuzenliedboek' in: *De Zeventiende Eeuw 13* (1997): 173-181.
- E.K. Grootes, '9 april 1622: Cornelis Lodowijcksz. van der Plasse ontvangt een privilege van de Staten-Generaal voor het drukken van alle werken van Bredero. Liedboeken' in: M.A. Schenkeveld-van der Dussen (ed.), *Nederlandse Literatuur. Een geschiedenis* (Groningen: Martinus Nijhoff, 1993), 202-206.
- E.K. Grootes et al. (ed.), *Wonderlike Avontuer van Twee Goelieven. Een verhaal uit 1624, uitgegeven door een werkgroep van Amsterdamse neerlandici* (Muiderberg: Dick Coutinho, 1988).
- E.K. Grootes, 'Het jeugdig publiek van de "nieuwe liedboeken" in de eerste kwart van de zeventiende eeuw' in: W. van den Berg & J. Stouten (eds.), *Het woord aan de lezer. Zeven literatuurhistorische verkenningen* (Groningen: Wolters-Noordhoff, 1987), 72-88.
- E.O.G. Haitsma Mulier, 'Geschiedschrijving op rijm in Nederland in de beginnende zeventiende eeuw: Dousa, Bor en Wachtendorp, bien étonnés de se trouver ensemble?' in: J. Tollebeek, G. Verbeek & T. Verschaffel (eds.), *De Lectuur van het Verleden. Opstellen over de geschiedenis van de geschiedschrijving aangeboden aan Reginald de Schrijver* (Leuven: Universitaire Pers Leuven, 1998), 189-205.
- D. Haks, *Huwelijk en gezin in Holland in de 17de en 18de eeuw* (Assen: Van Gorcum, 1982).
- J.R. Hale, 'The soldier in Germanic graphic art of the Renaissance' in: *Journal of Interdisciplinary History 17* (1986): 85-114.
- Gregory Hanlon, 'Glorifying War in a Peaceful City' in: *War in History 11* (2004): 249-277.
- D. Harley, 'The Moral Symbolism of Tobacco in Dutch Genre Painting' in: S. Lock et al. (eds.), *Ashes to Ashes. The History of Smoking and Health* (Atlanta: Rodopi, 1998), 78-88.
- G.E. Harline, *Pamphlets, Printing, and Political Culture in the Early Dutch Republic* (Dordrecht: Martinus Nijhoff, 1987).
- Roeland Harms, *De uitvinding van de publieke opinie: Pamfletten als massamedia in de zeventiende eeuw* (Utrecht: dissertation University of Utrecht, 2010).

- Joel F. Harrington, "Singing for His Supper": The Reinvention of Juvenile Street Singing in Early Modern Nuremberg' in: *Social History* 22 (1997): 27-45.
- J.F. Haverman, *W.D. Hooft en zijne kluchten* (Leiden: De Swart & Zoon, 1895).
- Korine Hazelzet, *Verkeerde Werelden. Exempla contraria in de Nederlandse beeldende kunst* (Amsterdam: Vrije Universiteit Pers, 2004).
- K. Hazelzet, *De levenstrap* (Zwolle: Catena, 1994).
- K. Hazelzet, 'De vermakelijke lasten van het huwelijk. De *Huwelijksfuik* van Hendrick Noorderwiel, Jacob Cats en Adriaen van de Venne' in: *Jaarverslag Koninklijk Oudheidkundig Genootschap* (1991): 56-70.
- K. Hazelzet, 'De levenstrap als les voor jong en oud' in: *Jeugd en Samenleving* 9 (1989): 680-689.
- M.E. Heijboer-Barbas, *Een nieuwe visie op de jeugd uit vroeger eeuwen. Een letterkundige studie ter vergelijking van het Nederlandse kind vroeger en nu* (Nijkerk: Callenbach, 1961).
- Manon van der Heijden, 'Women as victims of sexual and domestic violence in seventeenth-century Holland: Criminal cases of rape, incest, and maltreatment in Rotterdam and Delft' in: *Journal of Social History* 33 (2000): 623-644.
- M.P.C. van der Heijden, *Huwelijk in Holland. Stedelijke rechtspraak en kerkelijke tucht, 1550-1700* (Amsterdam: Bert Bakker, 1998).
- Tryntje Helfferich & Paul Sonnino, 'Civilians in the Thirty Years' War' in: Linda S. Frey & Marsha L. Frey (eds.), *Daily Lives of Civilians in Wartime Europe, 1618-1900* (Westport, Conn./London: Greenwood Press, 2007), 23-58.
- Maarten Hell & Emma Los, *Amsterdam voor vijf duiten per dag* (Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Genneep, 2011).
- G. Hellinga, 'De Amsterdamsche Pesthuizen' in: *Nederlandsche Tijdschrift voor Geneeskunde* 72 (1928): 1-27.
- Dini Helmers, 'Gescheurde bedden'. *Oplossingen voor gestrande huwelijken, Amsterdam 1753-1810* (Hilversum: Verloren, 2002).
- Roze Hentschell, 'A Question of Nation: Foreign Clothes on the English Subject' in: Catherine Richardson (ed.), *Clothing Culture, 1350-1650* (Aldershot: Ashgate, 2004), 49-62.
- B.H.D. Hermesdorf, *De herberg in de Nederlanden. Een blik in de beschavingsgeschiedenis* (Assen: Van Gorcum, 1957).
- H.M. van den Heuvel, *De criminele vonnisboeken van Leiden, 1533-1811* (Leiden, 1977-1978).
- W.J. op 't Hof, *Willem Teelinck. Leven, Geschriften en Invloed* (Kampen: De Groot-Goudriaan, 2008).
- W.J. op 't Hof, *Engelse piëtistische geschriften in het Nederlands, 1598-1622* (Rotterdam: Lindenberg, 1987).
- David A. Holgate, *Prodigality, Liberality and Meanness in the Parable of the Prodigal Son: A Greco-Roman Perspective of Luke 15:11-32* (Sheffield: Continuum, 1999).
- G.J. Hoogewerff, *De Bentvueghels* (The Hague: Martinus Nijhoff, 1952).
- Peregrine Horden (ed.), *Music as Medicine: The History of Music Therapy since Antiquity* (Aldershot: Ashgate, 2000).

- E. Horlings, 'Pre-industrial Economic Growth and the Transition to an Industrial Economy' in: M. Prak (ed.), *Early Modern Capitalism. Economic and Social Change in Europe 1400-1800* (London/New York: Routledge, 2001), 88-104.
- P. Hurteau, 'Catholic Moral Discourse on Male Sodomy and Masturbation in the Seventeenth and Eighteenth Centuries' in: *Journal of the History of Sexuality* 4 (1993): 1-26.
- Constantijn Huygens, *Mijn leven verteld aan mijn kinderen in twee boeken* Vol. II (Translated from Latin and edited by Frans R.E. Blom) (Amsterdam: Prometheus/Bert Bakker, 2003).
- Martin Ingram, 'Ridings, Rough Music and the "Reform of Popular Culture" in Early Modern England' in: *Past and Present* 105 (1984): 79-113.
- Jonathan I. Israel, *The Dutch Republic. Its Rise, Greatness, and Fall 1477-1806* (Oxford: Clarendon Press, 1995).
- Jaap Jacobs, 'Migration, Population, and Government in New Netherland' in: Hans van Krabendam, Cornelis A. van Minnen & Giles Scott-Smith (eds.), *Four Centuries of Dutch-American Relations 1609-2009* (Amsterdam: Boom, 2009), 85-96.
- Anouk Janssen, *Grijsaards in zwart-wit. De verbeelding van de ouderdom in de Nederlandse prent-kunt (1550-1650)* (Zutphen: Walburg Pers, 2007).
- Lisa Jardine, 'In search of the "real" Dorothée van Dorp' in: *De Zeventiende Eeuw* 25 (2009): 37-52.
- Lisa Jardine, *Worldly Goods. A New History of the Renaissance* (London: Macmillan, 1996).
- A. Jensen Adams, 'Civic Guard Portraits: Private Interests and the Public Sphere' in: R. Falkenberg, J. de Jong, H. Roodenburg & F. Scholtens (eds.), *Beeld en zelfbeeld in de Nederlandse kunst, 1550-1750* (Zwolle: Waanders, 1995), 169-197.
- W.J.A. Jonckbloet, *Gedenboek der Hoogeschool te Groningen ter gelegenheid van haar vijfde halve eeuwfeest* (Groningen: J.B. Wolters, 1864).
- M.A.G. de Jong, 'Staet van Oorlog'. *Wapenbedrijf en militaire hervormingen in de Republiek der Verenigde Nederlanden (1585-1621)* (Leiden: University of Leiden, 2002).
- Eddy de Jongh, 'Vluchtige rook vereeuwigt. Betekenissen van tabaksgebruik in zeventiende-eeuwse voorstellingen' in: Flop Bool et al. (eds.), *Rookgordijnen. Roken in de kunsten: Van olieverf tot celluloid* (Amsterdam: Ludion, 2003), 85-126.
- E. de Jongh, "'Hangt dan der mannen eer nu aan de vrouwen aars?'" in: *Kunstschrift* 4 (2001): 20-29.
- E. de Jongh, 'A Bird's-Eye View of Erotica: Double Entendre in a Series of Seventeenth-Century Genre Series' in: M. Hoyle (ed.), *Questions of Meaning. Theme and Motif in Dutch Seventeenth-Century Painting* (Leiden: Primavera Press, 2000), 21-58.
- Eddy de Jong, 'Medicijn voor verdriet' in: Eddy de Jong (ed.), *Dankzij de Tiende Muze. 33 Opstellen voor Kunstschrift* (Leiden: Primavera Press, 2000), 130-138.
- E. de Jongh & G. Luijten (eds.), *Mirror of Everyday Life. Genre Prints in the Netherlands 1550-1700* (Ghent: Snoeck-Ducaju & Zoon, 1997).

- Michael Kaiser, 'Überleben im Krieg. Leben mit dem Krieg. Zur alltagsgeschichte des Dreißigjährigen Krieges in den niederrheinischen Territorien' in: Stefan Ehrenpreis (ed.), *Der Dreißigjährige Krieg in Herzogtum Berg und in seinen Nachbarregionen* (Neustadt an der Aisch: Schmidt, 2002), 181-233.
- J. Kamensky, 'Talk Like a Man: Speech, Power, and Masculinity in Early New England' in: *Gender and History* 8 (1996): 22-47.
- J.G. Kampman, 'De Groningse student vóór 1815' in: J. Kingma, W.R.H. Koops, & F.R.H. Smit (eds.), *Universitair leven in Groningen 1614-1989. Professoren en studenten, boek en uitgeverij* (Groningen: Universiteitsmuseum, 1989), 41-61.
- J. Kaprio, A. Rimpelä, T. Winter, R.J. Viken, M. Rimpelä & R.J. Rose, 'Common genetic influences on BMI and age at menarche' in: *Human Biology* 67 (1995): 739-53.
- Ruth Mazo Karras, *Sexuality in Medieval Europe. Doing Unto Others* (New York: Routledge, 2005).
- M. Keblusek, *Boeken in de hofstad. Haagse boekcultuur in de Gouden Eeuw* (Hilversum: Verloren, 1997).
- G. van der Keijst, *Geschiedenis van Schiedam* (Schiedam: Interbook International, 1975).
- Jon Kepler, 'Estimates of the Volume of Direct Shipments of Tobacco and Sugar from the Chief English Plantations to European Markets, 1620-1669' in: *Journal of European Economic History* 28 (1999): 115-138.
- Toon Kerkhoff, 'Goed licht, een stevige tafel en veel kussens. De werkplaatsen van barbiers, heelmeeesters en operateurs in de vroeg-moderne tijd (1550-1750)' in: Guillaume van Gemert, Frans Korsten, Pieter Rietbergen & Jan de Vet (eds.), *Orbis doctus, 1500-1850* (Amsterdam/Utrecht: APA-Holland Universiteits Pers, 2005), 149-178.
- C.C. Kersten, 'Interieurstukken met soldaten tussen circa 1625 en 1660. Een verkenning' in: M.P. van Maarseveen, J.W.L. Hilkhuijsen & J. Dane (eds.), *Beelden van een strijd. Oorlog en kunst voor de vrede van Munster 1621-1648* (Zwolle: Waanders, 1998), 183-215.
- Stefan Kiedroń, 'Noch einmal über die Schlesier an der Universität Leiden im 17. Jahrhundert' in: *Neerlandica Wratislaviensia IV* (Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1989): 269-277.
- Stefan Kiedroń, *Andreas Gryphius und die Niederlande. Niederländische Einflüsse auf sein Leben und Schaffen* (Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1983).
- J. Kiers & F. Tissink, *De Glorie van de Gouden Eeuw. Nederlandse kunst uit de 17de eeuw. Schilderijen, beeldhouwkunst en kunstnijverheid* (Zwolle: Waanders, 2000).
- Christi M. Klinkert, *Nassau in het Nieuws. Nieuwsprenten van Maurits van Nassaus Militaire Ondernemingen uit de periode 1590-1600* (Zutphen: Walburg Pers, 2005).
- Els Kloek, *Vrouw des huizes. Een cultuurgeschiedenis van de Hollandse huisvrouw* (Amsterdam: Balans, 2009).
- Els Kloek, 'De Gezeefde Werkelijkheid van Lysbeth Philips de Bisschop (1566-1652). Sporen van een remonstrantse koopmansvrouw uit Amsterdam' in: *De Zeventiende Eeuw* 19 (2003): 90-115.
- W. Kloek, 'Prins Maurits en de beeldende kunst' in: K. Zandvliet (ed.), *Maurits Prins van Oranje* (Zwolle: Waanders, 2000), 139-159.

- M. Kloep et al., 'Motives for risk-taking in adolescence: A cross-cultural study' in: *Journal of Adolescence* 32 (2009): 135-151.
- Norbert Kluge, *Sexualanthropologie. Kulturgeschichtliche Zugänge und empirische analytische Erkenntnisse* (Frankfurt am Main: Peter Lange, 2006).
- P.J. Kruijssse, 'P.C. Hooft: een toontje lager. Over liedbundels, lettertypes en lezers' in: J. Jansen (ed.), *Zeven maal Hooft. Lezingen der gelegenheid van de 350ste sterfdag van P.C. Hooft* (Amsterdam: AD & L Uitgevers, 1997), 79-99.
- G. Knuttel, *Adriaen Brouwer. The Master and His Work* (The Hague: L.J.C. Boucher, 1962).
- Paul Knevel, 'Armed Citizens: The Representation of the Civic Militias in the Seventeenth Century' in: A.K. Wheelock Jr. & A. Seeff (eds.), *The Public and the Private in Dutch Culture of the Golden Age* (Newark, Delaware: University of Delaware Press, 2000), 85-99.
- Paul Knevel, *Burgers in het geweer. De schutterijen in Holland, 1550-1700* (Hilversum: Verloren, 1994).
- H.H. Knippenberg, 'Bredero en Tesselschade's verliefdheid' in: *Tijdschrift voor Taal en Letteren* 25 (1937): 132-139.
- H.J.H. Knoester & A. Graafhuis, 'Het kasboek van mr. Carel Martens 1602-1649' in: *Jaarboek Oud-Utrecht* (1970): 154-210.
- J.A.N. Knuttel, 'Bredero's leven en liefden en de weg door zijn liedboek' in: *De Gids* 83 (1919): 61-96.
- W.C.P. Knuttel, *Acta der Particuliere Synoden van Zuid Holland, 1634-1645, 1645-1656* (The Hague: Rijks Geschiedkundige Publicatieen, 1908-1916).
- L. Koch, 'Bredero's laatste jaren en Bredero's studiejaren' in: *Tijdschrift voor Nederlandsche Taal en Letterkunde* 48 (1929): 256-275.
- J. Kok, *Langs verboden wegen. De achtergronden van buitenechtelijke geboorten in Noord-Holland 1812-1914* (Hilversum: Verloren, 1991).
- J. Koldewij, 'Wanneer de soete luyt heeft wel gestelde snaren...' in: *Tijdschrift voor oude muziek* 3-4 (1986): 69-75.
- Elmer Kolfin, *The Young Gentry at Play. Northern Netherlandish scenes of Merry Companies, 1620-1645* (Leiden: Primavera Pers, 2005).
- E. Kolfin, "'Drincken ende klincken kunje sien ter naeste plaet". De boekillustraties van Adriaen van de Venne in Quintijns De Hollandsche-Liis met de Brabandsche-Belij (1629)' in: *De Zeventiende Eeuw* 17 (2002): 167-198.
- E. Kolfin, 'Buiten eten en minnekozen in de 17de eeuw' in: *Kunstschrift* 3 (2001): 23-29.
- E. Kolfin, 'Portretten van liefde en lust. Portretten en portretteren in illustraties uit Noord- en Zuid-Nederlands boekjes over liefde, c. 1600-1635' in: *De Zeventiende Eeuw* 17 (2001): 121-137.
- J. Komlos, 'An Anthropometric History of Early-Modern France, 1666-1766' in: *European Review of Economic History* 7 (2003): 159-189.
- J. Komlos, 'The Age at Menarche in Vienna: The Relationship between Nutrition and Fertility' in: *Historical Methods* 22 (1989): 158-163.
- L. Kooijmans, *De doodskunstenaar. De anatomische lessen van Frederik Ruysch* (Amsterdam: Prometheus, 2004).

- Luuc Kooijmans, *Vriendschap en de kunst van het overleven in de zeventiende en achttiende eeuw* (Amsterdam: Bert Bakker, 1997).
- T.G. Kootte, 'Kleding' in: J. Dane (ed.), *Wezen & Boeffes. Zes eeuwen zorg in wees- en kinderhuizen* (Hilversum: Verloren, 1997), 151-157.
- Craig Koslofsky, *Evening's Empire: A History of the Night in Early Modern Europe* (Cambridge: Cambridge University Press, 2011).
- Craig Koslofsky, 'Experiencing the Night in Rural Early Modern Europe' available online: www.yale.edu/agrarianstudies/papers/02ruralnight.pdf (July 6, 2009).
- C. Koslofsky, 'Court Culture and Street Lighting in Seventeenth-Century Europe' in: *Journal of Urban History* 28 (2002): 743-768.
- Ilana Krausman Ben-Amos, *The Culture of Giving: Informal Support and Gift-Exchange in Early Modern England* (Cambridge: Cambridge University Press, 2008).
- Ilana Krausman Ben-Amos, *Adolescence and Youth in Early Modern England* (New Haven/London: Yale University Press, 1994).
- J.H. Kruizinga, 'Het avontuurlijke leven van Jan Jansz. Starter (1594-1628)' in: *Haagsch Maandblad* 21 (1944): 338-350.
- B. Kruithof, *Zonde en deugd in domineesland. Nederlandse protestanten en problemen van opvoeding zeventiende tot twintigste eeuw* (Groningen: Wolters-Noordhoff, 1990).
- Erika Kuipers, *Migrantenstad. Immigratie en sociale verhoudingen in 17e eeuw Amsterdam* (Hilversum: Verloren, 2005).
- Beat Kümin, *Drinking Matters. Public Houses and Social Exchange in Early Modern Central Europe* (Basingstoke: Palgrave/Macmillan, 2007).
- Jan Kupp, 'Dutch Notarial Acts Relating to the Tobacco Trade of Virginia, 1608-1655' in: *William & Mary Quarterly* 30 (1973): 653-655.
- D. Kunzle, *From Criminal to Courtier. The Soldier in Netherlandish Art 1550-1672* (Leiden: Brill, 2002).
- Saskia Kuus, 'Children's Costume in the Sixteenth and Seventeenth Centuries' in: Jan Baptist Bedaux & Rudi Ekkart (eds.), *Pride and Joy. Children's Portraits in the Netherlands 1500-1700* (Ghent: Ludion Press, 2000), 73-84.
- M. Kyrova, 'Music in Seventeenth-Century Dutch Painting' in: E. Buijsen & L. Grijp (eds.), *Music and Painting in the Golden Age* (Zwolle: Waanders, 1994).
- C. Laan, 'Bruisend in het glas. De rol van het pasglas in de 16de en 17de eeuw' in: R.E. Kistemaker & V.T. van Vilsteren (eds.), *Bier! Geschiedenis van een volksdrank* (Amsterdam: De Bataafsche Leeuw, 1994).
- P.H.J. van der Laan, 'The Poulle brothers of Amsterdam and the North Sea and Baltic Trade, 1590-1620' in: W.G. Heeres et al. (eds.), *From Dunkirk to Danzig. Shipping and Trade in the North Sea and the Baltic, 1350-1850. Essays in Honour of J.A. Faber* (Hilversum: Verloren, 1988), 317-330.
- Riitta Laitinen, 'Nighttime Street Fighting and the Meaning of Place. A Homicide in a Seventeenth-Century Swedish Provincial Town' in: *Journal of Urban History* 33 (2007): 602-619.

- T.W. Laqueur, *Solitary Sex. A Cultural History of Masturbation* (New York: Zone Books, 2003).
- C. Lawrence, 'Hendrick de Keyser's Heemskerk Monument: The Origins of the Cult and Iconography of Dutch Naval Heroes' in: *Simiolus* 21 (1993): 265-295.
- H. Leeftang, 'Dutch Landscape: The Urban View. Haarlem and Its Environs in Literature and Art, 15th-17th century' in: *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek* 48 (1997): 52-116.
- I. Leemans, *Het woord is aan de onderkant. Radicale ideeën in Nederlandse pornografische romans 1670-1700* (Nijmegen: Vantilt, 2002).
- Beverly Lemire, 'Plebeian commercial circuits and everyday material exchange in England, c. 1600-1900' in: Bruno Blondé, Peter Stabel, Jon Stobart & Ilja van Damme (eds.), *Buyers and Sellers. Retail Circuits and Practices in Medieval and Early Modern Europe* (Turnhout: Brepols, 2006), 245-266.
- Beverly Lemire, 'Second-hand beaux and "red-armed Belles": Conflict and the creation of fashions in England, c. 1660-1800' in: *Continuity and Change* 15 (2000): 391-417.
- B. Lemire, *Dress, Culture, and Commerce. The English Clothing Trade before the Factory, 1660-1800* (Basingstoke: Macmillan Press, 1997).
- J.L.M. de Lepper, 'Meibomen en meikransen in Breda' in: *Jaarboek 'de Oranjeboom'* 21 (1968): 48-51.
- Clé Lesger, 'Der Buchdruck und der Aufstieg Amsterdams als Nachtrichtenzentrum um 1600' in: Mark Häberlein & Christof Jeggle (eds.), *Praktiken des Handels. Geschäfte und soziale Beziehungen europäischer Kaufleute in Mittelalter und früher Neuzeit* (Konstanz, Germany: UVK Verlagsgesellschaft, 2010), 283-305.
- Clé Lesger, *The Rise of the Amsterdam Market and Information Exchange. Merchants, Commercial Expansion and Change in the Spatial Economy of the Low Countries, c. 1550-1630* (Aldershot: Ashgate, 2006).
- Clé Lesger, *Handel in Amsterdam ten tijde van de Opstand: Kooplieden, commerciële expansie en verandering in de ruimtelijke economie van de Nederlanden ca. 1550-ca.1630* (Hilversum: Verloren, 2001), 88-95.
- C. Levesque, *Journey Through Landscape in Seventeenth-Century Holland. The Haarlem Print Series and Dutch Identity* (University Park: Pennsylvania State University Press, 1994).
- F.A. van Lieburg, *Merkwaardige Voorzienigheden. Wonderverhalen in de geschiedenis* (Zoetermeer: Meinema, 2001).
- F.A. van Lieburg, *De Nadere Reformatie in Utrecht ten tijde van Voetius. Sporen in de gereformeerde kerkeeraadsacta* (Rotterdam: Lindenberg, 1989).
- A. Lloyd Moote, *Louis XIII, the Just* (Berkeley: University of California Press, 1989), 283-286.
- Jennifer Low, *Manhood and the Duel: Masculinity in Early Modern Drama and Culture* (Basingstoke: Palgrave & Macmillan, 2003).
- Jelle van Lottum, *Across the North Sea. The Impact of the Dutch Republic on International Labor Migration, c. 1550-1850* (Amsterdam: Aksant, 2007).
- Jan Lucassen, *Immigranten in Holland, 1600-1800. Een Kwantitatieve Benadering* (Amsterdam: Amsterdam Centrum voor de Geschiedenis van Immigranten, 2002).

- Jan Lucassen, 'Holland, Een Open Gewest. Immigratie en Bevolkingsontwikkeling' in: Thimo de Nijs & Eelco Beukers (eds.), *Geschiedenis van Holland 1572 tot 1795* Vol. II (Hilversum: Verloren, 2002), 181-215.
- J. Lucassen, 'Labour and Early Modern Economic Development' in: K. Davids & J. Lucassen (eds.), *A Miracle Mirrored. The Dutch Republic in European Perspective* (Cambridge: Cambridge University Press, 1995), 367-409.
- H. Luijten, "'Het dertel wicht'" in de Nederlandse emblematiek' in: *Kunstschrift* 42 (1998): 31-35.
- G. Luijten, *Dawn of the Golden Age. Northern Netherlandish Art, 1580-1620* (Zwolle: Waanders, 1993).
- Th.H. Lunsingh Scheurleer, C. Willemijn Fock & A.J. van Dissel, *Het Rapenburg. Geschiedenis van een Leidse gracht IV* (Leiden: Universiteit van Leiden, 1989).
- G.J.R. Maat, 'A Search for secular growth changes in the Netherlands preceding 1850' in: J. Borms et al. (eds.), *Human Growth and Development* (New York: Plenum Press, 1984), 185-193.
- Alan Macfarlane, *Glass. A World History* (Chicago: Chicago University Press, 2002).
- H. Marland, 'The "Burgerlijk" Midwife; The Stadsvroedvrouw of Eighteenth-Century Holland' in: H. Marland (ed.), *The Art of Midwifery. Early Modern Midwives in Europe* (London: Routledge, 1993), 192-213.
- William A. Marshall & J.M. Tanner, 'Puberty' in: F. Falkner & J.M. Tanner (eds), *Human Growth: A Comprehensive Treatise* (New York: Plenum Press, 1986 [second edition]).
- A. Lynn Martin, *Alcohol, Sex, and Gender in Late Medieval and Early Modern Europe* (Basingstoke: Palgrave, 2001).
- H.C.G. Matthew & Brian Harrison (eds.), *Oxford Dictionary of National Biography* 16 (Oxford, Oxford University Press, 2004).
- J. Materné, 'Antwerpen als verdeel- en veredelingscentrum van specerijen en suiker van de late 15de eeuw tot de 17de eeuw' in: F. de Nave & C. Depauw (eds.), *Europa aan tafel. Een verkenning van onze eet- en tafelcultuur* (Antwerp, 1993), 48-61
- Peter Mathias, 'Time for Work, Time for Play' in: *Vierteljahrschrift für sozial und Wirtschaftsgeschichte* 81 (1994): 305-338.
- Mary Jo Maynes, 'Age as a Category of Historical Analysis. History, Agency, and Narratives of Childhood' in: *Journal of the History of Childhood and Youth* 1 (2008): 114-124.
- Phil McKenna, 'Childhood Obesity Brings Early Puberty for Girls' in: *New Scientist*, March 5, 2007.
- A. McNeil Kettering, *Drawings from the Ter Borch Studio Estate in the Rijksmuseum* (The Hague: Staatsuitgeverij, 1988).
- A. McNeil Kettering, *The Dutch Arcadia. Pastoral Art and Its Audience in the Golden Age* (Montclair, New Jersey: Boydell Press, 1983).
- Theo van der Meer, 'Die een man soo min kan missen... Seksualiteit in de 16de en 17de eeuw' in: V.T. van Vilsteren (ed.), *100.000 jaar Sex. Over liefde, vruchtbaarheid en wellust* (Zwolle: Waanders, 2003), 66-73.

- Th. van der Meer, *Sodoms zaad in Nederland. Het ontstaan van homoseksualiteit in de vroegmoderne tijd* (Nijmegen: Sun, 1995).
- G. Mees Az, 'Het dagboek van Everard Bronckhorst' in: *Overijsselsche Almanak* 9 (1844): 215-251.
- Georg Mentz & Reinhold Jauernig, *Die Matrikel der Universität Jena I. 1548 bis 1652* (Jena: Verlag von Gustav Fischer 1944).
- Allard Merens, *De geschiedenis van een Westfriesche regentenfamilie* (The Hague: Nijhoff, 1957).
- J. de Meyere, 'Utrecht als centrum van pastorale schilderkunst' in: P. van den Brink & J. de Meyere (eds.), *Het Gedroomde Land. Pastorale schilderkunst in de Gouden Eeuw* (Zwolle: Waanders, 1993), 23-32.
- Norbert Middelkoop (ed.), *Kopstukken, Amsterdam Geportretteerd 1600-1800* (Bussum: Thoth, 2002).
- N. Middelkoop, *Rembrandt under the Scapel. The Anatomy Lesson of Dr. Nicolaes Tulp Dissected* (Amsterdam: Six Art Promotion, 1998).
- W.I. Miller, *Humiliation, and Other Essays on Honor, Social Discomfort and Violence* (Ithaca, New York; Cornell University Press, 1993).
- Dirk van Miert, *Illustre Onderwijs. Het Amsterdamse Athenaeum in de Gouden Eeuw, 1632-1704* (Amsterdam: Bert Bakker, 2005).
- E.W. Moes, 'De inventaris van den inboedel nagelaten door Dirck Alewijn in 1637' in: *Jaarboek Amstelodanum* 9 (1911): 31-54.
- P.C. Molhuysen, *Bronnen tot de Geschiedenis der Leidsche Universiteit, 8 febr. 1610-7 febr. 1647* Vol. II (The Hague: Martinus Nijhoff, 1916).
- B.H. Molkenboer O.P., 'Vondels drukker en uitgevers' in: *Vondelkroniek* 12 (1941): 34-70.
- Herbert Moller, 'The Accelerated Development of Youth: Beard Growth as a Biological Marker' in: *Comparative Studies of Social History* 29 (1987): 748-762.
- Herbert Moller, 'Youth as a Force in the Modern World' in: *Comparative Studies in Society and History* 10 (1968): 237-260.
- Charles de Mooij, 'Op bezoek bij de familie Copes' in: Charles de Mooij & Aart Vos (eds.), *3-Hertogenbosch Binnenskamers* (Zwolle: Waanders, 1999), 78-100.
- Charles C.M. de Mooij, *Geloof kan Bergen verzetten. Reformatie en katholieke herbeleving te Bergen op Zoom 1577-1795* (Hilversum: Verloren, 1998).
- J.A. de Moor, 'Experience and Experiment: Some Reflections Upon the Military Developments in the 16th- and 17th-Century Western Europe' in: Marco van der Hoeven (ed.), *Exercise in Arms. Warfare in the Netherlands (1568-1648)* (Leiden: Brill, 1997), 17-32.
- Bruce T. Moran, *Distilling Knowledge: Alchemy, Chemistry, and the Scientific Revolution* (Cambridge, Mass.; Harvard University Press, 2006).
- Bianca M. du Mortier, 'Characteristics of Fashion in the Netherlands in the seventeenth century' (Forthcoming).
- Bianca du Mortier, 'Over "rou-mantels", "rouklerin", "lampers" en ook de Zwarte Dood' (Forthcoming).
- Bianca M. du Mortier, 'Costumes in Gabriel Metsu's Paintings. Mode and Manners in de Mid-

- Seventeenth Century' in: Adriaan E. Waiboer (ed.), *Gabriel Metsu* (New Haven/London: Yale University Press, 2010), 127-153.
- Bianca du Mortier, 'Aspects of Costume. A Showcase of Early Seventeenth Century Dress' in: Pieter Roelofs et al. (eds.), *Hendrick Avercamp. Master of the Ice Scene* (Amsterdam: Rijksmuseum, Amsterdam & Nieuw Amsterdam Publishers, 2009), 141-163.
- Bianca du Mortier, *Regenten gekleed* (Zwolle: Waanders, 2000).
- Bianca du Mortier, "‘Satijn en damast staet uyter maten net’". Zijde in de mode van de zestiende en zeventiende eeuw' in: Liban Pollet & Bea Brommer (eds.), *Van Kimono tot Ruimtepak* (Helmond, Helmond Gemeentemuseum, 1996), 80-93.
- Bianca du Mortier, 'Tweedehands kleding in de zeventiende eeuw' in: *Textielhistorische Bijdragen* 31 (1991): 39-50.
- Bianca du Mortier, 'Het kostuum van Frans Hals' in: Seymour Slive (ed.), *Frans Hals* (The Hague: SDU Uitgeverij & Gary Schwartz, 1989), 45-60.
- Daniel de Moulin, *A History of Surgery. With Emphasis on the Netherlands* (Dordrecht: Nijhoff, 1988).
- M.E.H.N. Mout, 'The Youth of Johan Maurits and the Aristocratic Culture in the Early Seventeenth Century' in: E. van den Boogaart (ed.), *Johan Maurits van Nassau-Siegen 1604-1679. A Humanist Prince in Europe and Brazil* (The Hague: The Johan Maurits van Nassau Stichting, 1979), 12-38.
- R. Muchembled, *De uitvinding van de moderne mens. Collectief gedrag, zeden, gewoonten en gevoelswereld van de middeleeuwen tot de Franse revolutie* (Amsterdam: Contact, 1991). Translation of *L'invention de l'homme moderne* (Paris: Fayard, 1988) by Rosalie Siblesz & Tess Visser.
- E. Muir, *Ritual in Early Modern Europe. New Approaches to European History* (Cambridge: Cambridge University Press, 1997).
- August Müller, 'Schlesier auf der Hochschule in Leiden von 1597-1742' in: *Archiv für Schlesische Kirchengeschichte* 17 (1959): 164-205.
- Rainer Müller, 'Student education, student life' in: H. de Ridder-Symoens (ed.), *A History of the University in Europe II. Universities in Early Modern Europe 1500-1800* (Cambridge: Cambridge University Press, 1996), 349-352.
- Lettie S. Multhauf, 'The Light of Lamp-Lanterns: Street Lighting in 17th-century Amsterdam' in: *Technology and Culture* 26 (1985): 236-252.
- W.G.D. Murray, 'Oud-Rotterdamsch kroegleven' in: *Rotterdamsch Jaarboekje* 2 (1944): 41-81.
- John M. Murrin, "‘Things Fearful to Name’": Bestiality in Colonial America' in: *Pennsylvania History* 65 (1998): 8-43.
- C. Naaktgeboren, 'Wonder en realiteit in verleden en heden; een verkenning van de gedachten over zwangerschap en baring bij onze voorouders' in: H.M. Dupuis & R. E. Kistemaker (eds.), *Een kind onder het hart. Verloskunde, volksgeloof, gezin, seksualiteit en moraal vroeger en nu* (Amsterdam: Meulenhoff, 1987).
- J.P. Naeff, *De waardering van Gerbrand Adriaenzoon Bredero* (Gorinchem: J. Noorduijn & Zoon, 1960).

- William Naphy, *Sex Crimes from Renaissance to Enlightenment* (Gloucestershire: Tempus, 2004).
- Doeda Nauta, *Samuel Maresius 1599-1673* (Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam, 1935).
- Ottavia Niccoli, 'Rituals of Youth: Love, Play, and Violence in Tridentine Bologna' in: K. Eisenbichler (ed.), *The Premodern Teenager: Youth in Society 1150-1650* (Toronto: Centre for Reformation and Renaissance Studies, 2002), 75-94.
- H. van Nierop, *Het Verraad van het Noorderkwartier. Oorlog, Terreur en Recht in de Nederlandse Opstand* (Amsterdam: Bert Bakker, 1999).
- H. van Nierop, 'How to honour one's city: Samuel Ampzing's vision of the history of Haarlem' in: *Theoretische Geschiedenis* 20 (1993): 268-282.
- E. Nieschlag, 'The endocrine function of the human testis in regard to sexuality' in: *Sex, Hormones and Behaviour* (Amsterdam: Elsevier, 1979).
- M. van Nieuwkerk & C. Kroeze, *De Wisselbank. Van Stadsbank tot Bank van de Wereld* (Amsterdam: Sonsbeek Publishers, 2009).
- Willem Nijenhuis, *Matthew Slade 1569-1628. Letters to the English Ambassador* (Leiden: E.J. Brill, 1986).
- Olaf van Nimwegen, *The Dutch Army and the Military Revolutions 1588-1688* (Suffolk: Boydell Press, 2010).
- D.J. Noordam, 'Kruisen en beethebben. Ontmoetingsplaatsen van homoseksuele mannen in de 17de en 18de eeuw' in: *Fibula: Orgaan van de Nederlandse Jeugdbond ter bestudering van de Geschiedenis* 37 (1996): 12-16.
- D.J. Noordam, 'Strafrechtspleging en criminaliteit in Delft in de vroeg-moderne tijd' in: *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis* 15 (1989): 209-244.
- D.J. Noordam, 'Sodomy in the Dutch Republic, 1600-1724' in: K. Gerard & G. Hekma (eds.), *The Pursuit of Sodomy: Male Homosexuality in Renaissance and Enlightenment Europe* (New York: Harworth Press, 1988), 207-228.
- D.J. Noordam, 'Ongehuwde moeders en onwettige kinderen in Maassluis' in: *Holland. Regionaal-historisch tijdschrift* 9 (1977): 165-178.
- N.F. Noordam, 'Cats als volksopvoeder' in: *Paedagogische Studiën* 38 (1961): 1-13.
- Leo Noordegraaf & Gerrit Valk, *De Gave Gods. De Pest in Holland vanaf de late Middeleeuwen* (Amsterdam: Bert Bakker, 1996 [revised edition]).
- H. Noordkerk (ed.), *Handvesten der Stad Amsterdam II* (Amsterdam: Hendrik van Waesberge, 1748-1778).
- J. Offerhaus, 'Illustraties in de alba amicorum' in: K. Thomassen & C. Bosters (eds.), *Alba Amicorum. Vijf eeuwen vriendschap op papier gezet. Het album amicorum en het poëziealbum in de Nederlanden* (Maarssen/The Hague: Schwartz-Sdu, 1990).
- W. Otterspeer, *Groepsportret met Dame. Het bolwerk van de vrijheid. De Leidse Universiteit 1575-1672* (Amsterdam: Bert Bakker, 2000).
- Steven Ozment, 'The Private Life of an Early Modern Teenager: A Nuremburg Lutheran visits Catholic Louvain (1577)' in: *Journal of Family History* 21 (1996): 22-43.

- H. Pape & T. Hammer, 'Sober adolescence: Predictor of Psychosocial Maladjustment in Young Adulthood?' in: *Scandinavian Journal of Psychology* 37 (1996): 362-377.
- H.F.M. Peeters, *Kind en jeugdige in het begin van de moderne tijd (ca. 1500-ca. 1650)* (Meppel: Boom, 1966).
- Markku Peltonen, *The Duel in Early Modern England. Civility, Politeness and Honour* (Cambridge: Cambridge University Press, 2003).
- Sara Pendergast, *Fashion, Costume, and Culture. Clothing, Headwear, Body Decorations, and Footwear through the Ages* Vol. III (Detroit: Thomson/Gale, 2002).
- M. Perk, *Schetsen en Beelden* (Haarlem: H.D. Tjeenk Willink en Zoon, 1900).
- H. Perry Chapman, 'Propagandist Prints, Reaffirming Paintings: Art and Community During the Twelve Years' Truce' in A.K. Wheelock Jr. & A. Seeff (eds.), *The Public and Private in Dutch Culture of the Golden Age* (Newark: University of Delaware Press, 2000), 43-63.
- Jeffery Persels, 'Bragueta Humanística, or Humanism's Codpiece' in: *Sixteenth Century Journal* 28 (1997): 79-99.
- A. Peterkin, *One Thousand Beards. A Cultural History of Facial Hair* (Vancouver, Canada: Arsenal Pulp Press, 2001).
- R. Phillips, *A Short History of Wine* (London: Allen Lane/Penguin Press, 2000).
- H. Pleij, *De sneeuwpoppen van 1511. Literatuur en stadscultuur tussen middeleeuwen en moderne tijd* (Amsterdam: Meulenhoff 1988).
- H. Pleij, *Het Gilde van de Blauwe Schuit. Literatuur, volksfeest en burgermoraal in de late middeleeuwen* (Amsterdam: 1979).
- Arjan Poelwijk, *In dienste vant suyckerbacken'. De Amsterdamse suikernijverheid en haar ondernemers, 1580-1630* (Hilversum: Verloren, 2003).
- Lotte van der Pol, *Het Amsterdams hoerdom. Prostitutie in de zeventiende en achttiende eeuw* (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1996).
- Judith Pollmann, 'No Man's Land. Reinventing Netherlandish Identities, 1585-1621' in: Robert Stein & Judith Pollmann (eds.), *Networks, Regions and Nations. Shaping Identities in the Low Countries, 1300-1650* (Leiden: Brill, 2010), 241-261.
- Linda A. Pollock, 'Honor, Gender, and Reconciliation in Elite Culture, 1570-1700' in: *Journal of British Studies* 46 (2007): 3-29.
- K. Porteman, 'Embellished with Emblems: About the Incorporation of Emblems in Other Genres in Dutch Literature' in: A. Adams & A.J. Harper (eds.), *The Emblem in Renaissance and Baroque Europe: Tradition and Variety* (Leiden: Brill, 1992), 70-89.
- R. Porter, *Health for Sale. Quackery in England 1660-1850* (Manchester & New York: Manchester University Press, 1989).
- German François Poullain de Saint-Foix, *The History of the City of Paris* Vol. I (translated from the French by D.Y. Marbly) (London: W. Whittingham, 1770).
- Johannes Postma, *The Atlantic Slave Trade* (Gainesville: University Press of Florida, 2005).
- Maarten Prak, *The Dutch Republic in the Seventeenth Century* (Cambridge: Cambridge University Press, 2005).

- Maarten Prak, *Gouden Eeuw. Het raadsel van de Republiek* (Nijmegen: Sun, 2002).
- Ronald Prud'homme van Reine, *Admiraal Zilvervloot. Biografie van Piet Hein* (Amsterdam: Arbeiders Pers, 2003).
- H. Puff, *Sodomy in Reformation Germany and Switzerland, 1400-1600* (Chicago: University of Chicago Press, 2003).
- L.Ph. Rank, J.D.P. Warners & F.L. Zwaan, *Bacchus en Christus. Twee lofzangen van Daniel Heinsius* (Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink, 1965).
- O. Ranum (ed.), *National Consciousness, History, and Political Culture in Early-Modern Europe* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1975).
- S.C. Regtdoorzee Greup-Roldanus, *Geschiedenis der Haarlemmer Bleekerijen* (The Hague: Martinus Nijhoff, 1936).
- K. Renger, *Adriaen Brouwer und das niederländische Bauerngenre 1600-1660* (München: Hirmer Verlag, 1986).
- A. de Ribe, *Doreslaar, of achttien jaar later. Eene oorspronkelijke Nederlandsche Geschiedenis uit de eerste helft van de zeventiende eeuw* (Amsterdam: G. Portieltje, 1841).
- A. Ribeiro, *The Gallery of Fashion* (Princeton: Princeton University Press, 2000).
- Aileen Ribeiro, *Dress and Morality* (New York: Holmes & Meier, 1986).
- H. de Ridder-Symoens, 'Buitenlandse studenten aan de Franeker universiteit 1585-1811' in: G.Th. Jensma, F.R.H. Smit & F. Westra (eds.), *Universiteit te Franeker 1585-1811. Bijdragen tot de geschiedenis van de Friese hogeschool* (Leeuwarden: Fryske Akademy 1985), 73-89.
- C.M. Ridderikhoff, 'Het academisch leven in de Republiek. Een breuk met middeleeuwse tradities?' in: *Utrechtse Historische Cahiers 18* (1997): 9-18.
- C.M. Ridderikhoff, 'De Franeker Los-Kop' in: G. Th. Jensma, F.R.H. Smit, F. Westra (eds.), *Universiteit te Franeker 1585-1811* (Leeuwarden: Fryske Akademy, 1985).
- Alexandra Robbins, *Secrets of the Tomb: Skull and Bones, The Ivy League, and the Hidden Paths* (New York: Little and Brown, 2002).
- Benjamin B. Roberts & Leendert F. Groenendijk, 'Moral Panic and Holland's Libertine Youth of the 1650s and 1660s' in: *Journal of Family History* 30 (2005): 327-346.
- Benjamin Roberts, 'Drinking Like a Man. The Paradox of Excessive Drinking for Seventeenth-Century Dutch Youths' in: *Journal of Family History* 29 (2004): 253-273.
- Benjamin Roberts, 'Emerging Youth Culture in Early Seventeenth-Century Holland', in: Gregory T. Papanikos (ed.), *Antiquity and Modernity: A Celebration of European History and Heritage in the Olympic Year 2004* (Athens: Atiner, 2004), 35-40.
- Benjamin Roberts & Arjan van Dixhoorn, 'Edifying Youths. The Chambers of Rhetoric in Seventeenth-Century Holland' in: *Paedagogica Historica* 39 (2003): 325-337.
- B.B. Roberts, 'On *Not* Becoming a Delinquent. Raising Adolescent Boys in the Dutch Republic, 1600-1750' in: P. Cox & H. Shore (eds.), *Becoming Delinquent. British and European Youth, 1650-1950* (Ashgate: Aldershot: 2002).
- B.B. Roberts, *Through the Keyhole. Dutch Child-rearing Practices in the 17th and 18th Century. Three Urban Elite Families* (Hilversum: Verloren, 1998).

- Daniel Roche, *The Culture of Clothing. Dress and Fashion in the Ancien Regime* (translation from the French of *La Culture des apparences* 1989) (Cambridge: Cambridge University Press, 1994).
- M. Rocke, *Forbidden Friendships. Homosexuality and Male Culture in Renaissance Florence* (Oxford: Oxford University Press, 1996).
- V. Roeper & R. van Gelder, *In dienst van de compagnie. Leven bij de VOC in honderd getuigenissen [1602-1799]* (Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Gennep, 2002).
- H.K. Roessingh, *Inlandse Tabak. Expansie en contractie van een handelsgewas in de 17de en 18de eeuw in Nederland* (Wageningen: Landbouwhogeschool, 1976).
- H. Röling, *Gevreesde vragen. Geschiedenis van de seksuele opvoeding in Nederland* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1994).
- Ronald Rommes & J. van der Spek, *Met Hand en Hart. Zeven eeuwen smedengilde en St. Eloyengasthuis in Utrecht 1304-2004* (Utrecht: SPOU, 2004).
- Herman Roodenburg, 'Dancing in the Dutch Republic: The Uses of Bodily Memory' in: Herman Roodenburg (ed.), *Cultural Exchange in Early Modern Europe. Forcing European Identities, 1450-1700* Vol. IV (Cambridge: Cambridge University Press, 2007), 329-360.
- H. Roodenburg, 'To Converse Agreeably: Civility and the Telling of Jokes in Seventeenth-Century Holland' in: J. Bremmer & H. Roodenburg (eds.), *A Cultural History of Humor* (Cambridge: Polity Press, 1997), 112-133.
- Herman Roodenburg, 'The "Hand of Friendship": Shaking Hands and Other gestures in the Dutch Republic' in: Jan Bremmer & Herman Roodenburg (eds.), *A Cultural History of Gesture. From Antiquity to the Present Day* (Cambridge: Polity Press, 1991), 152-189.
- Herman Roodenburg, 'Over korsetten, lichaamshouding en gebaren. Een cultuurhistorische verkenning van de "nieuwe fatsoenen" tussen ruwweg 1580-1630' in: *Textielhistorische Bijdragen* 31 (1991): 20-38.
- Herman Roodenburg, *Onder censuur: De kerkelijke tucht in de gereformeerde gemeente van Amsterdam, 1578-1700* (Hilversum: Verloren, 1990).
- Gerard Rooijackers, *Rituele Repertoires. Volkscultuur in oostelijk Noord-Brabant 1559-1853* (Nijmegen: Sun, 1994).
- Robert van Roosbroeck, *Emigranten. Nederlandse vluchtelingen in Duitsland (1550-1600)* (Leuven: Davidfonds, 1968).
- Jochai Rosen, *Soldiers at Leisure. The guardroom scene in Dutch genre painting of the Golden Age* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2010).
- Julius R. Ruff, *Violence in Early Modern Europe 1500-1800* (Cambridge: Cambridge University Press, 2001).
- W. Rybczynski, *Home. A Short History of an Idea* (New York: Penguin, 1987).
- Norman B. Ryder, 'The Cohort as a Concept in the Study of Social Change' in: *American Sociological Review* 30 (1965): 843-861.
- Ferdinand Sassen, *Studenten van de illustre school te 's-Hertogenbosch, 1636-1810* (Amsterdam: Noord-Hollandsche Uitgeversmaatschappij, 1970).

- Ludovica Sebregondi, 'Clothes and Teenagers: What Young Men Wore in Fifteenth-Century Florence' in: Konrad Eisenbichler (ed.), *The Pre-Modern Teenager. Youth and Society 1150-1650* (Toronto: Centre for Reformation and Renaissance Studies, 2002), 27-50.
- Eric Segalstad, *The 27s: The Greatest Myth of Rock & Roll* (Samadhi Creations, 2009).
- B. van Selm, 'Almanacken, lietjes, en somwijl wat wonder, wat nieus'. Volkslectuur in de Noordelijke Nederlanden (1480-1800): Een onbekende grootheid' in: *Leidschrift* 5 (1989): 33-68.
- B. van Selm, 'Licht op voorgeschiedenis van Dirck Pietersz Pers's *Bellerophon* of Lust der Wysheyd' in: *Nieuwe Taalgids* 77 (1984): 97-109.
- Simon Schama, *Rembrandt's Eyes* (London: Allen Lane/The Penguin Press, 1999).
- Simon Schama, *Landscape and Memory* (New York: Alfred A. Knopf, 1995).
- Simon Schama, *The Embarrassment of Riches. An Interpretation of Dutch Culture in the Golden Age* (London: Fontana Press, 1988).
- M.A. Schenkeveld-Van der Dussen, 'De geestelijke (?) minnevlammen van Matthijs van de Merwede van Clootwijk' in: M.A. Schenkeveld-van der Dussen & A.J. Gelderblom (eds.), *In de Boeken, met de Geest. Vijftien studies van M.A. Schenkeveld-van der Dussen over vroegmoderne Nederlandse literatuur* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2002), 225-239.
- D.F. Scheurleer, *Nederlandsche Liedboeken. Lijst der in Nederland tot het jaar 1800 uitgegeven liedboeken* (Utrecht: HES, 1977/1912).
- D.F. Scheurleer, *Van varen en vechten. Verzen van tijdgenoten op zeehelden en zeeslagen, lof- en schimpdichten, matrozenliederen* Vol. I-III (The Hague: Martinus Nijhoff, 1914).
- N. Schindler, *Rebellion, Community and Custom in Early Modern Germany* (Cambridge: Cambridge University Press, 2002).
- Norbert Schindler, 'Guardians of Disorder. The Dawn of the Modern Age' in: Giovanni Levi & Jean-Claude Schmitt (eds.), *A History of Young People in the West* Vol. I (Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1997), 241-282.
- N. Schindler, 'Die Hüter der Unordnung. Rituale der Jugendkulture in der frühen Neuzeit' in: G. Levi & J.C. Schmitt (eds.), *Geschichte der Jugend: Von der Antike bis zum Absolutismus* Vol. I (Frankfurt am Main: Fischer, 1996), 319-382.
- Randolph E. Schmid, 'Male hormone linked to irrational risk taking' in: *San Francisco Chronicle*, April 15, 2008.
- Heinz Schneppen, *Niederländische Universitäten und deutsches Geistesleben: Von der Gründung der Universität Leiden bis ins späte 18. Jahrhundert* (Münster: Aschendorffsche Verlagsbuchhandlung, 1960).
- G.D.J. Schotel, *De Openbare Eeredienst der Nederlandsche Hervormde Kerk in de zestiende, zeventiende en achttiende eeuw*, edited by H.C. Rogge (Leiden: Sijthoff, 1906/1870).
- G.D.J. Schotel, *Het maatschappelijk leven onzer vaderen in de zeventiende eeuw* (Haarlem: Kruseman, 1868).
- G.D.J. Schotel, *De Illustre school te Dordrecht. Eene bijdrage tot de geschiedenis van het schoolwezen in ons vaderland* (Utrecht: Kemink, 1857).
- G.D.J. Schotel, *Bijdrage tot de geschiedenis van de kerkelijke en wereldlijke kleeding* Vol. I & II (The Hague: P.H. Noordendorp, 1854-1856).

- D. Schoute, *De levensloop van een Ziekenhuis. Geschiedenis van het Gasthuis te Middelburg* (Middelburg: J.C. & W. Altorffer, 1916).
- K. Schulten, 'Prins Maurits (1567-1625), legerhervormer en vernieuwer van de krijgskunde, of trendvolger?' in: *Armamentaria* 35 (2000): 7-22.
- Otto Schutte, *De wapenboeken der Gelderse-Overijsselse studentenverenigingen* (Zutphen: De Walburg Pers, 1975).
- Gary Schwartz, *Meet Rembrandt. Life and Work of the Master Painter* (Amsterdam: Rijksmuseum Amsterdam & Nieuw Amsterdam Publishers, 2009).
- Gary Schwartz, *De Grote Rembrandt* (Zwolle: Waanders, 2006).
- Gary Schwartz, *The Night Watch* (Zwolle: Waanders, 2002).
- C. Scotts Watkins & E. van de Walle, 'Nutrition, Mortality, and Population Size: Malthus' Court of Last Result' in: R.I. Rotberg & T.K. Rabb (eds.), *Hunger and History. The Impact of Changing Food Production and Consumption Patterns on Society* (Cambridge: Cambridge University Press, 1985).
- Alexandra Shepard, *Meanings of Manhood in Early Modern England* (Oxford: Oxford University Press, 2003), 47-69.
- Robert B. Shoemaker, 'Reforming male manners. Public insult and the decline of violence in London: 1660-1740' in: Tim Hitchcock & Michéle Cohen (eds.), *English Masculinities, 1660-1800* (London/New York: Longman, 1999), 133-150.
- Heather Shore & Pamela Cox, 'Re-inventing the Juvenile Delinquent in Britain and Europe 1650-1950' in: Heather Shore & Pamela Cox (eds.), *Becoming Delinquent: British and European Youth, 1650-1950* (Basingstoke: Ashgate, 2002), 1-23.
- Jon Arrizabalaga, John Henderson & Roger French, *The Great Pox. The French Disease in Renaissance Europe* (New Haven & London: Yale University Press, 1997).
- J.C. van Slee, *De illustre School te Deventer 1630-1878* (The Hague: Martinus Nijhoff, 1916).
- J.C. van Slee (ed.), *Diarium Everardi Bronchorstii sive adversaria omnium quae gesta sunt in Academia Leydensi (1591-1627)* (The Hague: Martinus Nijhoff, 1898).
- Ingrid A.R. De Smet, 'Town and Gown in the Dutch Golden Age: The Menippean Satires of Jan Bodecher Benningh and "Amatus Fornacius"' in: G. Tournoy & D. Sacré (eds.), *Myricae. Essays on Neo-Latin Literature in Memory of Jozef IJsewijn* (Leuven University Press/Peeters Press, 2000), 491-521.
- Buijnsters Smets & Jan Massys, *Een Antwerps schilder uit de zestiende eeuw* (Zwolle: Waanders, 1995).
- J. Smit, *Driemaal Huygens. Vergelijkende karakteristieken van Constantijn Huygens' Batava Tempe, Costelick Mal en de Uytlander Herder* (Assen: Van Gorcum, 1966).
- D.P. Snoep, 'Een 17de eeuws liedboek met tekeningen van Gerard ter Borch de Oude en Pieter en Roeland van Laer' in: *Simiolus* 3 (1968-1969): 77-134.
- Sølvi Sogner, 'Young in Europe around 1700. Norwegian sailors and servant-girls seeking employment in Amsterdam' in: Jean-Pierre Bardet, François Lebrun & R. de Mée (eds.), *Mesurer et comprendre. Mélanges offerts à Jacques Dupâquier* (Paris: Presses Universitaires de France, 1993), 515-532.

- Hugo Soly, 'Probleemjongeren in Brabantse en Vlaamse steden, zestiende-achttiende eeuw' in: Catharina Lis & Hugo Soly (eds.), *Tussen Dader en Slachtoffer. Jongeren en criminaliteit in historisch perspectief* (Brussels: Vrije Universiteit Brussel, 2001), 101-142.
- Pieter Spierenburg, *A History of Murder. Personal Violence in Europe from the Middle Ages to the Present* (Cambridge: Polity Press, 2008).
- P. Spierenburg, *Zwarte schapen. Losbollen, dronkaards en levensgenieters in achttiende-eeuwse betelhuizen* (Hilversum: Verloren, 1995).
- Pieter Spierenburg, 'Verkering, huwelijk en gezin in historisch perspectief. Thema's en discussies uit het onderzoeksgebied, met de nadruk op de periode 1500-1850' in: *Jeugd en samenleving* (1989): 614-627.
- Pieter Spierenburg, *The Spectacle of Suffering. Executions and the Evolution of Repression: From a Preindustrial Metropolis to the European Experience* (Cambridge: Cambridge University Press, 1984).
- M. Spies, 'Helicon and Hills of Sand: Pagan Gods in Early Modern Dutch and European Poetry' in: H. Wilcox (ed.), *Sacred and Profane: Secular and Devotional Interplay in Early Modern British Literature* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996), 225-236.
- M. Spies, *Bij noorden om. Olivier Brunel en de doorvaart naar China en Cathay in de zestiende eeuw* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 1994).
- M. Spies, 'De andere Bredero' in: E. van Alphen & M. Meijer (eds.), *De canon onder vuur. Nederlandse literatuur tegendraads gelezen* (Amsterdam: Van Genneep, 1991), 31-48.
- M. Spies, 'Zoals de ouden zongen, lezen de jongen. De overgang van zang-naar leescultuur in de eerste helft van de zeventiende eeuw' in: W. van de Berg & J.S. Buijnsters (eds.), *Het woord aan de lezer. Zeven literatuurhistorische verkenningen* (Groningen: Wolters-Noordhoff, 1987), 89-109.
- Paul Spies, Koen Kleijn et al., *Het Grachtenboek Vol. II* (The Hague: Sdu, 1992).
- Antje Stannek, 'Vestis Virum Facit: Fashion, identity, and ethnography of the seventeenth-century grand tour' in: *Journal of Early Modern History* 7 (2003): 332-344.
- R. Starn, 'Reinventing Heroes in Renaissance Italy' in: *Journal of Interdisciplinary History* 17 (1986): 67-84.
- Peter N. Stearns, *Sexuality in World History* (London/New York: Routledge, 2009), 64-76.
- Laurence Steinberg, 'Risk Taking in Adolescence. New Perspectives from Brain and Behavioral Science' in: *Current Directions in Psychological Science* 16 (2007).
- Abrevaya Stein, *Plumes. Ostrich Feathers, Jews, and the Lost World of Global Commerce* (New Haven: Yale University Press, 2008).
- J.C. van der Stel, *Drinken, Drank en Dronkenschap: Vijf eeuwen drankbestrijding en alcoholhulpverlening in Nederland* (Hilversum: Verloren, 1995).
- J.F.M. Sterck, 'Een Amsterdamsche zijdedwinkel in de Warmoesstraat 1634-1637' in: *Jaarboek van de Vereeniging Amstelodamum* 14 (1916): 145-183.
- A.G. Stewart, *Unequal Lovers: A Study of Unequal Couples in Northern Art* (New York, Abaris Books, 1978).

- R. van Stipriaan, *Het volle leven. Nederlandse literatuur en cultuur ten tijde van de Republiek (circa 1550-1800)* (Amsterdam: Prometheus, 2002).
- Marja Stompé, 'Het hogeschoolrijden in de zestiende en zeventiende eeuw' in: Jan de Jongste, Juliette Roding & Boukje Thijs (eds.), *Vermaak van de elite in de vroegmoderne tijd* (Hilversum: Verloren, 1999).
- H.S. van der Straaten, *Maurits de Braziliaan. Het levensverhaal van Johan Maurits van Nassau-Siegen, stichter van het Mauritshuis, gouverneur-generaal van Nederlands-Brazilië, stadhouder van Kleef 1604-1679* (Amsterdam: Van Soeren & Co, 1998).
- L. Strate, 'Beer Commercials: A Manual on Masculinity' in: S. Craig (ed.), *Men, Masculinity, and the Media* (Newburg Park, Ca: Sage Publishers, 1992), 78-92.
- G. Stuiveling (ed.), *Memoriaal van Bredero. Documentaire van een dichterleven* (Culemborg: Tjeenk Willink Noorduijn, 1970).
- D. Sturkenboom, *Spectators van Hartstocht. Sekse en emotionele cultuur in de achttiende eeuw* (Hilversum: Verloren, 1998).
- Edmund Stutz, 'Geschichte der Familie Peill' in: *Zeitschrift des Bergischen Geschichtsvereins* 58 (1927).
- Peter C. Sutton, 'A Life in Full: Artistry, Invention, and Patronage' in: Peter C. Sutton (ed.), *Jan van der Heyden, 1637-1712* (Amsterdam & Greenwich, Conn.: Rijksmuseum & Yale University Press, 2006).
- Marian Szyrocki, *Andreas Gryphius. Sein Leben und Werk* (Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1964).
- Ed Taverne, *In 't Land van Belofte: In de nieuwe stad. Ideaal en werkelijkheid van de stadsuitleg in de Republiek 1580-1680* (Maarssen: Gary Schwartz, 1978).
- J. den Tex, 'Nederlandse studenten in de rechten te Padua 1545-1700' in: *Mededelingen van het Nederlands Historisch Instituut te Rome* (1959): 45-165.
- P.J.J. van Thiel, 'For instruction and betterment: Samuel Ampzing's Mirror of the vanity and unrestrainedness of our age' in: *Simiolus* 24 (1996): 182-200.
- P.J.J. van Thiel, 'De illustraties van Bredero's Liedboek' in: *G.A. Bredero's Boeterigh, Amouereus en Aendachtigh Groot Lied-Boeck* Vol. 2 (Leiden: Martinus Nijhoff, 1983), 89-159.
- Alfons K.L. Thijs, 'De geschiedenis vande suikernijverheid te Antwerpen (16de-19de eeuw): Een terreinverkenning' in: *Bijdragen tot de Geschiedenis* 62 (1979): 23-50.
- Alfons K.L. Thijs, *Van 'werkwinkel' tot 'fabriek'. De textielnijverheid te Antwerpen (eind 15de-begin 19de eeuw)* (Brussels: Gemeentekrediet, 1987).
- Irma Thoen, *Strategic Affection? Gift Exchange in Seventeenth Century Holland* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2006).
- E.P. Thompson, *Customs in Common. Studies in Traditional Popular Culture* (New York: The New Press, 1991).
- F. Timmermans, *Adriaen Brouwer* (Amsterdam: P.N. van Kampen & Zoon, 1946).
- B. Ann Tlusty, 'Violence and Urban Identity in Early Modern Augsburg: Communication Strat-

- egies between Authorities and Citizens in the Adjudication of Fights' in: James Van Horn Melton (ed.), *Cultures of Communication from Reformation to Enlightenment. Constructing Publics in the Early Modern German Lands* (Aldershot: Ashgate; 2002), 10-24.
- B. Ann Tlusty, *Bacchus and the Civic Order. The Culture of Drink in Early Modern Germany* (Charlottesville: University Press of Virginia, 2001).
- Cor Trompetter, *Leven aan de rand van de Republiek. Stad en gericht Almelo 1580-1700* (Amsterdam: Bert Bakker, 2006).
- C. Tümpel, 'De invloed van de Nederlandse Opstand op de iconografie van de Amsterdamse schuttersstukken' in: *De Zeventiende Eeuw 10* (1994): 133-140.
- J.M.W. van Ussel, *Geschiedenis van het seksuele probleem* (Meppel: Boom, 1968).
- M. van Vaeck, "'Clink-Dicht Vande Ionghe Dochters int ghenerael": Een lofsonnet voor Boudewijn Jansen Wellens' *t Vermaeck der ieught* (Franeker 1612)' in: H. Duits, A.J. Gelderblom & M.B. Smits-Veldt (eds.), *Klinkend Boeket. Studies over Renaissancesonnetten voor Marijke Spies* (Hilversum: Verloren, 1994), 43-48.
- M. van Vaeck, 'The *Openhertighe Herten* in Europe: Remarkable Specimens of Heart Emblematics' in: *Emblematica 8* (1994): 261-291.
- Angela Vanhaelen, *Comic Print and Theatre in Early Modern Amsterdam. Gender, Childhood and the City* (Aldershot: Ashgate, 2003).
- S.D. van Veen, *Zondagsrust en zondagsheiliging in de zeventiende eeuw* (Nijkerk: Callenbach, 1889).
- H. Veendorp & L.G.M. Baas Becking, *Hortus Academicus Lugduno Batavus. The Development of the Gardens of Leyden University* (Haarlem: Ex Typographia Enchedaiana, 1938).
- Natascha Veldhorst, *Zingend door het Leven. Het Nederlandse Liedboek in de Gouden Eeuw* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2009).
- Ilja M. Veldman, 'Representations of Labour in Late Sixteenth-Century Netherlandish Prints: The Secularization of the Work Ethic' in: Josef Ehmer & Catharina Lis (eds.), *The Idea of Work in Europe from Antiquity to Modern Times* (Aldershot: Ashgate 2009), 149-176.
- Ilja M. Veldman, *Profit and Pleasure. Print Books by Crispijn de Passe* (Rotterdam: Sound & Vision Publishers, 2001).
- Ilja M. Veldman, 'Love Emblems by Crispijn de Passe the Elder: Rollenhagen's "Emblemata", "Cupid's Bow", "Youthful Pleasures" and Other "Charming and Useful" Prints' in: J. Manning, Karel Porteman & M. van Vaeck (eds.), *The Emblem Tradition and the Low Countries* (Turnhout: Brepols, 1999), 111-158.
- Ilja M. Veldman, 'Studentenleven omstreeks 1612: Crispijn de Passe's Academia' in: *De Boekenwereld 15* (1998/1999): 344-354.
- Foskea van der Ven, "'Groningse Loskoppen". Academierechtspreek in Groningen' in: A.H. Huussen Jr. (ed.), *Onderwijs en onderzoek. Studie en wetenschap aan de academie van Groningen in de 17de en 18de eeuw* (Hilversum: Verloren, 2003), 231-260.
- J. Verberne, 'The Bentvuegels (1620/1621-1720) in Rome. A Portrait of the Group and Presenta-

- tion of a New Document' in: P. Schatborn & J. Verberne (eds.), *Drawn to Warmth. 17th Century Dutch Artists in Italy* (translated from Dutch) (Zwolle: Waanders, 2003), 22-32.
- Gerrit Verhoeven, *Anders Reizen? Evoluties in vroegmoderne reiservaringen van Hollandse en Brabantse Elites (1600-1750)* (Hilversum: Verloren, 2009).
- H.A. van Vessem, 'Driehonderdvijftig jaar geleden stierf Theodorus Velius' in: *West-Friesland Oud en Nieuw* 47 (1980): 8-II.
- H.Ph. Vogel, 'De Republiek als Wapenexporteur 1600-1650' in: Jan Piet Puype & Marco van der Hoeven (eds.), *Het Arsenal van de Wereld. De Nederlandse Wapenhandel in de Gouden Eeuw* (Amsterdam: De Bataafsche Leeuw, 1993), 13-22.
- W. Vogel, 'Zoveel bomen, zoveel zinnen' in: J.J. Temminck, N. Brink et al. (eds.), *Haarlemmerhout 400 jaar: 'mooier is de wereld nergens'* (Haarlem: Schuyt & Co., 1984).
- Aart Vos, *Burgers, Broeders en Bazen. Het maatschappelijk middenveld van 's-Hertogenbosch in de zeventiende en achttiende eeuw* (Hilversum: Verloren, 2007).
- A.C.J. de Vrankrijker, *Vier Eeuwen Nederlandsch Studentenleven* (Voorburg: Boot, 1939).
- G.W. Vreede, *Inleiding tot eene geschiedenis der Nederlandsche diplomatie* (Utrecht: Broese, 1858).
- Jan de Vries & Auke M. van der Woude, *The First Modern Economy: Success, Failure, and Perseverance of the Dutch Economy, 1500-1815* (Cambridge: Cambridge University Press, 1997).
- Jan de Vries, 'De huishoudportemonnee en de spulletjes. Een poging zicht te krijgen op de gezinshuishouding vanaf de vijftiende eeuw' in: Anton Schuurman, Jan de Vries & Ad van der Woude, *Aards Geluk. De Nederlanders en hun spullen 1550-1850* (Amsterdam: Balans, 1997), 29-79.
- Jan de Vries, *Barges and Capitalism. Passenger Transportation in the Dutch Economy, 1632-1839* (Utrecht, 1978).
- F.S. de Vrieze, 'Academic relations between Sweden and Holland' in: Th. H. Lunsingh Scheurleer et al. (eds.), *Leiden University in the Seventeenth Century* (Leiden: Leiden University Press/ Brill, 1975), 345-366.
- Jan van der Waals, *Prenten in de Gouden Eeuw. Van kunst tot kastpapier* (Rotterdam: Museum Boijmans van Beuningen, 2006).
- Hans de Waardt, 'Feud and Atonement in Holland and Zeeland: From private vengeance to reconciliation under State supervision' in: Anton Schuurman & Pieter Spierenburg (eds.), *Private Domain, Public Inquiry. Families and Life-styles in the Netherlands and Europe, 1550 to the Present* (Hilversum: Verloren, 1996), 15-38.
- Garthine Walker, *Crime, Gender and Social Order in Early Modern England* (Cambridge: Cambridge University Press, 2003).
- Kees Walle, *Buurthouden. De geschiedenis van burengebruiken en buurtorganisaties in Leiden (14^e-19^e eeuw)* (Leiden: Gingko, 2005).
- C.V. Wedgwood, *The Thirty Years War* (New York: New York Review Books, 2005 [orig. 1938]).
- A. Wesseling, 'Het beschavingsideaal van Erasmus' in: P. de Boer (ed.), *Beschaving. Een geschiedenis van de begrippen hoofdheid, heusheid, beschaving en cultuur* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2001), 107-129.

- Merry E. Wiesner-Hanks, 'Gender' in: Gartherine Walker (ed.), *Writing Early Modern History* (London: Hodder Arnold, 2005), 95-113.
- Merry E. Wiesner-Hanks, *Christianity and Sexuality in the Early Modern World. Regulating Desire, Reforming Practices* (London: Routledge, 2000).
- F. Wijdenes Spaans, 'Dr. Theodorus Velius' in: *West-Friesland Oud en Nieuw* 9 (1935): 20-27.
- Thera Wijsenbeek, 'Ernst en Luim. Koffiehuizen tijdens de Republic' in: Pim Reinders & Thera Wijsenbeek (eds.), *Koffie in Nederland. Vier Eeuwen Cultuurgeschiedenis* (Zutphen: Walburg Pers, 1994), 35-54.
- M. De Wilde, *Ik ben getrouwd met een kwaai Griet': Lief en leed in Brussels liederen uit de 17de eeuw* (Leuven: Davidsfond Uitgeverij, 2011).
- M. De Wilde, *De lokroep van de Nachtegaal. Wereldlijke liedboeken uit de Zuidelijken Nederlanden (1628-1777)* (Antwerp: Unpublished dissertation University of Antwerp, 2011).
- Marc Wingens, "'Zur Vermeidung der Schande": Organisation und strafrechtliche Tätigkeit der Universitätsgerichte in der Republik der Niederlande (1575-1811)' in: Heinz Mohnhaupt & Dieter Simon (eds.), *Vorträge zur Justizforschung: Geschichte und Theorie* Vol. I (Frankfurt am Mainz, 1992), 79-101.
- Marc Wingens, 'Jeugdige lichtzinnigheid en losbandigheid: Seksueel gedrag en seksuele beleving van studenten ten tijde van de Nederlandse Republiek' in: G. Hekma, D. Kraakman & W. Melching (eds.), *Balans en perspectief van de Nederlandse cultuurgeschiedenis. Grensgeschillen in de seks. Bijdragen tot een culturele geschiedenis van de seksualiteit* (Amsterdam/Atlanta: Rodopi, 1990).
- Marieke de Winkel, *Fashion and Fancy. Dress and Meaning in Rembrandt's Paintings* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2006).
- Marieke de Winkel, 'Mode, mummery and masquerade. Dressing up in the Golden Age' in: Anna Tummers (ed.), *Celebrating in the Golden Age* (Rotterdam: NAI Publishers, 2011), 40-49.
- J.A. Worp, *Oud-Holland IX* (1891): 106-136.
- G.A. Wumkes, *De kermessen* (Uit onzen bloeitijd, serie 2) (Baarn: Hollandia Drukkerij, 1910).
- M.H. Würzner, 'Duitse studenten in de 17de eeuw te Leiden' in: *Leids Jaarboekje* 67 (1975): 63-76.
- Richard Yntema, 'The Union of Utrecht, Tariff Barriers and the Interprovincial Beer Trade in the Dutch Republic' in: Oscar Gelderblom (ed.), *The Political Economy of the Dutch Republic* (Farnham: Ashgate, 2009), 255-289.
- Jan Luiten van Zanden, 'Early Modern Economic Growth: A Survey of the European Economy, 1500-1800' in: Maarten Prak (ed.), *Early Modern Capitalism. Economic and Social Change in Europe, 1400-1800* (London: Routledge, 2001), 69-87.
- Jan Luiten van Zanden, 'Economic Growth in the Golden Age. The Development of the Economy of Holland 1550-1650' in: Karel Davids & Leo Noordegraaf (eds.), *The Dutch Economy in the Golden Age* (Amsterdam: Nederlandsch Economisch-Historisch Archief, 1993), 5-27.
- Kees Zandvliet, *Mapping for Money: Maps, Plans and Topographical Paintings and Their Role in*

- Dutch Overseas Expansion During the 16th and 17th Centuries* (Amsterdam: Batavian Lion International, 1998).
- N. Zemon Davis, 'Youth Groups and Charivaris' in: *Past and Present* 50 (1971): 41-75.
- Samme Zijlstra, *Het Geleerde Friesland – Een Mythe? Universiteit en Maatschappij in Friesland en Stad en Lande ca. 1380-1650* (Leeuwarden: Fryske Akademy, 1996).
- Arie van Zoonen, *Stap op en laat je wegen. 550 jaar Hoornse kermis* (Hoorn: Gemeente Hoorn, 1996).
- P. Zumthor, *Daily Life in Rembrandt's Holland* (Stanford: Stanford University Press, 1994 [orig. 1962]).